

ΕΣΤΙΑ

Παύλος
Π.
Στ.
ΤΟΜΟΣ ΠΕΜΠΤΟΣ

1878

[ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ—ΙΟΥΝΙΟΣ]

ΤΙΜΑΤΑΙ ΦΡ. 6.—ΔΕΔΕΜ. ΦΡ. 8.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΑ
ΛΑΥΡΕΙΟΥ
ΑΥΣΩΝ ΑΡΙΘ.

ΑΘΗΝΗΣ

Γραφείον της 'Εστίας, 'Οδός Σαβίου, 6

1878

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος Πέμπτος

Συνδρομή ἑτησίως: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 10, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20.— Αἱ συνδρομαὶ ἔρχονται εἰς τὸ Ἰανουάριον ἐκείνου ἔτους καὶ εἰς τὸν Ἰανουάριον τοῦ ἑξῆς ἐκείνου ἔτους. Ὅδὸς Σαλαμίν, 8.

28 Μαΐου 1878

ΠΑΝΟΜΟΙΟΥΤΗΤΗΝ ΤΗΣ ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ ΤΟΥ
ΙΩΑΝΝΟΥ ΒΗΛΑΡΑ

Ιωάννης Βηλάρ

[Ὁ Ἰωάννης Βηλάρ ἐγεννήθη ἐν Ἰωννίνοις τῷ 1771. Ἐσπούδασε τὴν ἱατρικὴν ἐν Παταλίου τῆς Ἰταλίας, ἦν καὶ ἐξήσκησε προσληφθεὶς εἰς τὴν ὀπρῆσαν τοῦ Βελή Πασσά, υἱοῦ τοῦ Ἄλῃ Πασσά, τὸν ὁποῖον ἠναγκάσθη νὰ παρακολουθῇ εἰς ἀπάσας τὰς ἐκτετατάς του. Ἀκολουθῶνς παραιτηθεὶς, διήγαγεν ἡσυχον καὶ εὐδαίμονα βίον ἐν τῇ πατρίδι του, ἐπαγγελόμενος τὸν ἱατρὸν καὶ καταιγινόμενος εἰς τὴν καλλιέργειαν τῶν Μουσῶν. Ἄλλ' ἐπὶ τέλους ὀπισθίας τρομερὰν καταστροφὴν τῆς ἐαυτοῦ περιουσίας, συνεπέειξ τῶν ὀπὸ τῆς Πύλης καταδιωγμῶν κατὰ τοῦ σατράπου Ἄλῃ Πασσά, ἐτελεύτησεν ἐν πανί, ἐν Ζαγορίῳ, ἐν ἔτει 1823.]
Τὸ πρωτότυπον τῆς ἐπομένῃς ἀφελοῦς καὶ διδακτικῆς ἐπιστολῆς του ἐκαιοποιήθη ἡμῖν ὑπὸ τοῦ κ. Σ. κ. Κρίνου.

Σ. τ. Δ.

Μία ἐπιστολὴ τοῦ

ΒΗΛΑΡΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΥΙΟΝ ΤΟΥ

Ἵγιέ μου!

Ἡ ἀνησυχία μου πολλὰς φορὰς καταντάει σὲ παραδαρμὸν ἐξαιτίας σου· ὄχι ἀπὸ κενύνα σου σφάλμα, ἀλλ' ἀπὸ τὴν αἰσθησὶ τῆς πατρικῆς φιλοστοργίας, ὅπου νύθω τὴ κεντρί τῆς νὰ μὲ πληγόνῃ παραβαθιά στὴν καρδιά γιὰ τὴν ἀπουσία σου· ἢ ἀποκατάσται στὸ ἥραμο τῆς εὐτυχίας σου καταδαμάζει στὴν καρδιά μου τὸν πόνο τοῦ χωρισμοῦ σου, καὶ ὁ νοῦς μου λαρβνεῖ, ἔποτε ἢ φαντασία μου σὲ παρασταίνει εὐτυχῇ στὴν ἐκλογὴ τῆς ἐπιχειρήσεώς σου· ἀλλ' ἢ ἀβεβαιότητα ἀκόμα τοῦ ἔργου μὲ κρατάει σὲ ἀδιάκοπον κυματισμὸ τῆς ἀπόφασίς μου. Τὸ μοναχὸν, ὅπου μὲ ἀναπαύει, εἶναι ἢ καλὴ σου γνώμη καὶ τὰ σωστὰ μέτρα, ὅπου μοῦ γράφεις, πῶς ἀγωνίζεσαι νὰ παίρῃς σὲ κάθε σου κίνημα. Ἐξακολουθῶ πάντα τὸν ἴδιον τρόπον, γιὰ νὰ ζῶ κἄν, στερεμένος ἀπὸ τὴν παρουσία σου, μὲ κάπιο θάρρος.

Τὰ γράμματά σου ἀπὸ Ζάκυνθο ἄργισαν νὰ μοῦ ἔρθουν· σ' αὐτὰ σοῦ ἀποκρίθηκα εὐθύς, καὶ τὰ ἐσύστησα τοῦ ἴδιου μέσου ὅπου μοῦ ἐκάρῳγγελνες· ἐπιθύμαγα νὰ τὰ λάβῃς ὀγλήγορα. Τὴν ὄραν ὅπου τὰ ἐβούλλωσα, καὶ ἐτοιμάζομουν νὰ τὰ δώσω, μοῦ ἐγχείρισαν ἓνα γράμμα τοῦ κῦρ Ψαλίδε, ὅπου μοῦ φανέρωνε, πῶς τοῦ ἐγρέφεις μετρητά. Τοῦ ἐγραψα νὰ σοῦ ἐμπάσῃ ἄ-

μέσω καὶ νὰ μὲ διορίσῃ νὰ τὰ μετρήσω ἐδῶ. Ἐπειράχτηκα, νὰ σοῦ εἰπῶ τὴν ἀλήθεια, ἀπὸ τὴν λέξι δανεικά! Ὅσο ζῶ, ὑγιέ μου, καὶ εἶναι χρεῖα νὰ συντρέξω ἀκόμα σὲ ἀναγκαιότατα ἔξοδά σου, δὲν καταδέχομαι ποτὲ νὰ χρεωστῆς ἄλλου βοήθεια· ἀλλὰ μήτε νὰ ἀπομακρυνθῆς ἀπὸ τῆς ἀπόδειξες τῆς ἀγάπης μου ὑποφτεύοντας νὰ μοῦ δώκῃς βάρος. Ὡς ποῦ φτάνει ἢ ἀγάπη τῶν γονέων πρὸς τὰ παιδιὰ τους καὶ ξεχωριστὰ πρὸς ἐκεῖνα ὅπου τὴν ἀχρίζουν, ἐσὺ εἶναι ἀδύνατον νὰ τὴν γνωρίσῃς ἀκόμα. Ἢ στέρεψι καὶ τῶν ἀναγκαιότατων, ὅποτε χρησιμεύει γιὰ τὸ καλὸ τῶν ἀξίων παιδιῶν, γένεται ἄκρα ἀπόλασι σοῦς γονεῖς. Τὰ παιδιὰ εἶναι ἢ ἐξακυλούθησι τῆς ζωῆς τῶν γονέων, εἶναι ἓνα καὶ τὸ αὐτὸ ὅλη ἢ διαφορὰ στέκεται στὴ ὀλιγόστημα τῆς ζωντανάδας ἀπὸ τὴν ἀρχή, καὶ στὸ ἀυγάτισμα τῆς ἴδιας στὰ κλωνάρια. Ὅποτε τὰ μέρη ὅπου προ-σθένονται στὴ ρίζα ἀναλογοῦν μὲ τὴν ποιότητά τῆς, γεννιέται ἢ ἀμοιβαία ἀγάπη καὶ εὐτυχία· καὶ ἢ ζωὴ τῆς ρίζας ἀπ' ὀλίγο ὀλίγο ἀπερονόνας σποδὺς κλωνοῦ; τὴν ἀφίνει νεκρὴ· ἀλλ' ὁ θάνα-τὸς τῆς εἶναι γλυκίς. Ἄν τὰ κλωνάρια ἐκκλί-νουν ἀπὸ τὴν ποιότητα τῆς ρίζας προξενιέται ἢ ἀντιπάθεια καὶ ἔσα ἀπ' αὐτὴ, καὶ ὁ θάνατος τῆς ρίζας τότε πικρός. Ἐφυσιολόγησα παρα-πολύ· ἀλλὰ σὲ ἀγαπῶ καὶ πολὺ, ἐπειδὴ καὶ προ-σπαθῶ νὰ γένῃς ἀξίος τῆς ἀγάπης μου.

Δὲν ἤξερω τι ἀποφάσεις; γιὰ τὸν ἀπ' αὐτοῦ μισεμὸ σου καὶ εἶμαι σὲ ἀνυπομονησιὰ ὅσο νὰ μάθω. Μὴ παραξενεύεσαι, ὑγιέ μου, γιὰ τὴν ἀ-νησυχίαν μου· ἢ πράξι μου στὸ μέγα βιβλίον τοῦ λόσμου, ἐξαιτίας τῆς πολυκαιρινῆς παρατήρησις, μὲ ἀναγκάζει νὰ ἀμφιβάνω στὰ μέτρα τῆς δρ-μητικῆς νύτῆς. Τὰ ἀπέρασα αὐτὰ τὰ μωρὰ χρό-νια, καὶ λογαριάζω τῶρα τὰ λάθη, ὅπου ἐξαπρο-σεξίας μου ἔκανα. Ἐνόσω σ' εἶχα σιμά μου, εἶχα ὁ ἴδιος τὸ χαλινὸν, ὅπου σ' ἐμπόδαγε νὰ παραστρατήσῃς· κοντὰ σὲ ἄλλον, πῶς νὰ βε-βαιωθῶ γιὰ τὴν ὀδηγία σου λείποντας ὁ ἴσκιος τοῦ πατρός; ἂν δὲν ἤμουν πληροφορημένος; πῶς εἶμαι κερὸν στὸ νοῦ σου, σὲ κάθε σου πράξι, ἢ ἤμουν ἀπελπισμένος. Πικρηγοροῦμαι ἀπὸ τὸ στοχασμὸν, πῶς ἔχεις πάντα τὴν ἀγάπην καὶ τὸ σέβας πρὸς τὸν πατέρα σου· μολοποῦ καὶ ὁ μο-ναχὸς σιωπὸς σου εἶναι ἢ ἀληθινὴ εὐτυχία σου, ἢ μονυχὴ εὐχαρίστησις τῶν γονέων σου. Ἄγω-

νίζου να απαλαβάνης στη καρδιά μου τα δικαιώματα όπου εξαρχής απόκτησες με την καλοσύνη σου, και τα προνόμια, όπου σε τούτη σου χάρισα για πάντα.

Μη σε μέλει για την κατάσταση μου' αλήθεια τα δεινά μου περιστατικά μου έφεραν στενοχώριες, μόνη ξέρε, πώς εγώ είμαι και γενναίο-καρδος, μήτε καταπέφτω εύκολα από την ενάντια τύχη. Οικονομούμαι για την πρόεψί μου. Και από τα πολλά μου χρέη όλο κάτι επλέρωσα' μείνε ήσυχος για μένα και κίτταζε να μη ταλαιπωρήσ τόν εαυτό σου.

Κοντά σε όσα σου εσημείωσα, λογιάζω άναγκασιότατο ακόμη να σου θυμήσω, πώς ο άνθρωπος πρέπει να έχη τιμιον χαρακτήρα για να ζήση στον κόσμο με ύπόληψι' ο φιλαλήθης και φιλοδίκαιος εύρίσκειται ανεπάντεχα πιασμένος στις παγίδαις των δολερών και κακοποιών ανθρώπων. Είναι χρεα λοιπόν να φυλάγεται ο χαρακτήρας, αλλά να μη φανερόνεται σ' όποιον λάχη ανεξέταχτα' ή προσποίησι είναι κακία, άλλ' αυτή γίνεται άρετή εποτε δε συντρέχει προς βλάβη του άλλου. Ο Σωκράτης ήπιε το κώνειο για να μη παραβή το χρέος του προς την πατρίδα και την άρετή' μόνη έδωκε άφορμή να θριαμβέψη ή κακία. Θελά είπης προς καιρόν; το κακό παράδειγμα και μιζς στιγμής καταντάει δλέθριο για αιώνας.

από Τζεφλοδο, τη 22 Τροχητού 1822.

ο πατέρας σου
ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΗΛΑΡΑΣ.

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΒΗΛΑΡΑ

Ο Βηλαράς, ως εξάγεται εκ τινων ποιημάτων του, και νοών και φαντασίαν και μάθησιν και ποικιλίαν γνώσεων είχε τσακώτην, ώστε και εκ των Άγγλων ο Dr. H. Holland ώνόμαζεν αυτόν πολυμαθή, έχρατῆ των φυσικών και μεταφυσικών επιστημών, φιλόλογον, ποιητήν εξαίρετον και φιλόσοφον άνήκοντα μάλλον εις τους χρόνους της αρχαίας ελευθερίας.

Αί περί γλώσσης όμως και περί δρθογραφίας ιδέαι αυτού ήσαν πάντη ιδιόρρυθμοι. Και ει μὲν στιχογραφῶν μόνον μετεχειρίζετο την διάλεκτον της ιδιαιτέρας αυτού πατρίδος, λόγος μηδέις' αλλά να λέγη πεζογραφῶν της αληθινῆς μάθησις, του Ξενοφώντα, τα σχολιά, ξεταλειώμους και χίλινα, και ν' αποσκορακίξη εν-τη γραμματικῇ αυτού τη επιγραφομένη Η ρομηνη γλῶσσα και στοιχεῖα του αλφαβήτου και τόνους και πνεύματα, τουτο τη αληθειᾷ τεκμηριοί παράδοξόν τι νόημα της κριτικῆς του ανδρός δυνάμειος.

Εκ των ερωτικῶν αυτού ποιημάτων ή "Ανοικίς και ή Δόσις του ήλιου φαινόνται μοι άριστουργήματα' ή πρώτη μάλιστα υπερτερεί και της του Χρυσόπουλου' ή δ' έτέρα τσοσούτω

προσφυῶς μιμείται διά τε των ποιητικῶν εικόνων και της συνθήκης των λέξεων την δύσιν του ήλιου, την ανατολήν της σελήνης, τόν κάματον των εργατῶν και των κτηνῶν, την ήρεμίαν της νυκτός και τόν άκοιμητον έρωτα, ώστε φαντάζεσαι ότι βλέπεις την φῶσιν δρώσαν ή πάσχουσαν, ότι συ κῦτος παθαίνεσαι, ότι συ αυτός κεκοπιакῶς αποχωρεῖς εις την καλόβην σου. Άλλ' εκ πασῶν των ποιητικῶν άρετῶν του Βηλαρά επικρατεστέρα εστιν ή σατυρικῇ. Το κατ' έμέ δ-μολογῶ άμίμητον την Ριιτρικῇ παραγοίαν, οὔδε άνέγγων εύφυστέραν και χαριστέραν μα-στιγῶσιν της Ιατρικῆς άγυρτείας.

N. ΔΡΑΚΟΥΜΗΣ.

ΓΙΑΤΡΙΚΗ ΠΑΡΗΓΟΡΙΑ

Εκ των του Ιωάννου Βηλαρά.

Βογγυμαχοῦσεν άσθενής

Κατάκειτος στην κλίνη,

Του χάρου παίρει, δίνει'

Και λυπημένη και πικρή

Η μαύρη σύζυγός του

Θρηνοῦσε στο πλευρό του.

Σε τουτο μπαίνει κι' ο γιατρός

Και τῷ σφυγμό του πιάνει,

Τόν ερωτάει' τί κάνει;

Όχι! τί να κάμω, δέν μπορῶ,

Χειρότερα ὅσο πάω'

Φιλοῦμαι, ὅλ' πεθάνω.

Μη δά το θάνατον ερτῷ;

Στομάζεσαι, δειλιάζεις,

Και του πατρός σου δμοιάζεις.

Ο μακαρίτης, σάν κι' εσύ

Μου ήλεγε, θυμούμαι,

Γιατρέ δέν τόν πατοῦμε

Τῷ χάρο τούτην τῇ φορά;

Μόν κείνος ήταν γέρης,

Και του θανάτου μέρος.

Δέν έχω δύναμι γιατρέ,

Μηδὲ για να μιλήσω,

Και δε θαρρῶ να ζήσω.

Τόν ίδιον είγε, και σωστᾶ,

Ο μακαρίτης υιός σου,

Τῷ φόβον τῷ δικῷ σου.

Μόν εσύ, φίλε μου, άγκαλά

Άποπολλῆς στο στρώμα,

Χαμοβασιτεύσαι ακόμη.

Καλῶ δε βλέπω, κῆρ γιατρέ,

Δέν τρώγω, δέν κοιμούμαι'

Πῶς λές να μη φοβοῦμαι;

Συῦρθαν στο νοῦ καλῶς θιρωῶ,

Τὰ λόγια του αδελφῷ σου,

Του μεγαλήτεροῦ σου.

Ο μακαρίτης φαγητό,

Και ὕπνον έποθεῖσε,

Και με συγορωτοῦσε.

Μόν εσύ, φίλε μου, έπροχτῆ

Ζουμι θαρρῶ, καμπόσο

Νά ρούφητες ὥστόσο.

Αὐτά ν' άκούη ή ὄρφανῇ

Τυναϊκά του, αρχινάει

Νά κλαίγη, να θρηνάη.

Όχι! λέγει ο άντρας' ὅμ γιατί

Του κάκου να λυπείσαι,

Και δέν παραγοριέσαι;

Κᾶν τῷ γιατρέ δέν άγρηκᾶς,

Που λέει να παντέγω,

Και κίνδυνο δέν έχω;

Άμ μα τί θάρρος και καρδιά!

Η άτυχη, φωνάζει'

Βραία άναστενάζει.

Άφου άκέρια φαρμακία

Την έχει μακαρίσαι,

Σ' έσένα ὅλ' εύτυχῆσαι!

ΕΙΜΑΡΜΕΝΗΣ ΠΑΙΓΝΙΑ

[Εκ του γαλλικού]

Έδῶ και δύο ἔτη, είχα λάθει επιστολήν από την θείαν μου Σωφρονίαν, την καλήν εκείνην γερόντισσαν ήτις, καθ' ὅσον τῷ μακρόν της στάδιον, ένησχολετο τόσον εις τῷ να νυμφεύη τους άλλους, ὥστε δέν έλαθε καιρόν να συλλογισθῆ πῶς να νυμφευθῆ ή ίδια' δια τουτο και εκείνη μὲν έμεινε ανύπανδρος, εγῶ δὲ είμαι σήμερα κληρονόμος της.

Είχα λοιπόν επιστολήν από την καλήν θείαν μου Σωφρονίαν, και ή επιστολή εκείνη ή-τον καταδικη θανάτου δια τόν άφροντιν και άπερίσκεπτον άγαμον βίον, τόν ὅποιον ποτὲ χωρίς λύπην δέν έγκαταλείπομεν. Η πεθαπτή μου κυρία Σωφρονία μου είχεν εύρει σύζυγον, τυνοικέσιον καμπρόν, είλεγε, τῷ ὅποιον δέν έπρεπε ν' αφήσωμεν να μάς φύγη. Όλα, έγραψε, τὰ έσυμφώνησε και τὰ έτελειώσεν ή ίδια, και άλλο δέν έμεινε ειμή να υπάγω και να στεφανωθῶ. Όθεν και με' έπροσάκει να μη χάσω καιρόν, αλλά ν' άναχωρήσω άμέσως. Πλέπετε τόσον άπ-πλᾶ και εύκολα έτελείονεν ή καλή μου θεία τὰς υποθέσεις της.

Εν τούτοις, τίποτε θετικῶν περι της νέας οικογενείας μου δέν ενυῶριζα, εκτός του ποσῷ μόνου της προικῆς, τῷ ὅποιον αληθῶς παρέλυε πᾶσαν κατὰ τῶν συμβουλῶν της θείας μου αντίστασιν. Ο μέλλον πενθερός μου ήτον έμπορος πλούσιος, ο καλήτερος τῶν ανθρώπων, και περιπλέον χῆρος, προτέρημα στολίζον και τελειοποιον τὰ λοιπά του προτερήματα.

Όση δια την νύμφην, ή θεία μου την ώνόμα-ζεν αληθῆ μαργαρίτην. Δυστυχῶς, πρὸ πολλῶν ετών ή θεία μου έφαρει ὀμικτούάλια, και παράξενον δέν ήτον αν ή εκλογῆ έγεινε με τῷ μέ-σον τῶν φωτιστικῶν τούτων εργαλείων' αλλά τέλος πάντων έλαθε και μικρῶν τοιαύτην άπά-την πρὸ ὀφθαλμῶν, την προικᾶ την εύρισκα ά-

ξιόλογον, και έπρεπε να ήναι τέρας ή μνηστή μου, ὥστε ή σικῆ τοιαύτης προικῆς να μη δυ-νηθῆ να την πωπάση.

Έπῆρα λοιπόν τόσον μόνον καιρόν, ὅσος ε-χρειάζετο εις τῷ να βάλω εις τάξιν τὰ φορέ-ματά μου. Την θείαν μου την είχα συμφωνήσει δια την αύριον εις τῷ Γραφείον τῶν Ὀδοιπορι-κῶν Ἄμαξῶν. Άπεφάσισα δὲ ν' άναχωρήσω χω-ρίς να ιδῶ κανένα, και φανερώσω τόν σκοπόν μου, δια τόν ὅποιον, να είπω την αλήθειαν, έν-τρεπτόρην ὀλίγον. Έγώ ο άλλοτε τόσον δύσκο-λος φαινόμενος εις την εκλογῆν του γάμου, ν' αποφασίσω αίφνης να νυμφευθῶ νέαν άγνωστον! Τότε όμως είδα διαφορετικᾶ τὰ πράγματα' ε-θεώρησα τόν γάμον ὡς καθῆκον κοινωνικῶν, τῷ ὅποιον έπρεπε μίαν φορᾶν να εκπληρώσω' και τῷ καθῆκον ο φρόνιμος άνθρωπος τῷ εκπληροῖ και δέν παραπονείται. Τὰ παράπονα είναι του μω-ροῦ, είπεν ο ποιητής.

Ανεθῆμεν εις την άμαξαν περι την εδδόμην ὥραν της έσπέρας. Είχα δικαίωμα εις την πρώ-την θέσιν του έμπροσθεν μέρους' αλλά με είχε προλάβει άλλος, διότι, άνοιχθείσης της θυρίδος, είδα δύο ὀδοιπόρους καθήμενους ήδη, άνδρα και γυναίκα. Μολαταῦτα, αν επῆραν την θέσιν μου, μου είχεν αφήσει την άλλην γωνίαν' δι' έμέ ή-τον τῷ ίδιον, ὅθεν και δέν είπα τίποτε.

Υποθέτετε βεβαίως ότι την άλλην γωνίαν κα-τείχεν ή γυνῆ εκείνη, της ὁποίας άκόμη άλλοτε δέν έβλεπα παρὰ τους μακρούς και ξανθοῦς βο-στρύχους, εξερχομένους από βελούδινον μαῦρον πέτασον. Παντάπασιν. Ο σύντροφός της είχε καταλάβει αδιαφόρως την καλήτεραν θέσιν, και τόσον καλᾶ είχε χωθῆ, ὥστε είλεγε πῶς εκαρ-φώθη εκεί να μένη αιώνας. Ο άνθρωπος ήτον πενηκοντούτης, παχύς, παχύρριν, κόκκινος, φαι-δρός, και κοινοτάτης κατὰ πάντα φυσιογνωμίας.

Η δε νεανίς, ή δια την ὄλιαν ἀφιλόφρονα του συντρόφου της αδιαφορίαν πλησίον μου καθη-μένη (διότι νεανίς ήτον, ή μάλλον παιδίον), στρέψατα πρὸς τῷ μέρος μου τῷ κεφαλήν, με την άφροντιν εκείνην και μηχανικῶν πρὸς τὰ ά-διάφορα ὄντα πεισιργίαν, με' έβαλεν εύθῆς εις θέσιν να ιδῶ τῷ σύνολον της ὀραίας της μορφῆς. Παντασθῆτε τῷ καθαρώτερον ὄσειδες πρόσωπον του κόσμου, τὰς χαριστέρας γραμμᾶς, επιδερ-μιδα ξανθῆς μὲν χροιᾶς, άλλ' έχυσαν τῷ δρο-σερόν εκείνο, τῷ μηδὲν κοινόν έχον με την λυμ-φαιτικῆν χροίαν τῶν πλείστον Ἄγγλιδων' δ-φθαλμοῦς γαλανοῦς και ζωηροτάτους, και άπαυ-γάζοντας εύτολμόν τι και ριψοκίνδυνον από την δειλήν και άγνήν της παρθένου συστολήν' χειλῆ ροδόχροα και παχῆα ὀπωσοῦν, επαυξάνοντα οὔτω του γοητευτικῷ εκείνου προσώπου τῷ θέλγητρον. Αν είχε φθάσει τὰ δεκαεπτά ἔτη, οὔτε μίαν ὄ-ραν δέν τὰ υπερβῆαιεν' ήτον νεανίς, αλλά μό-νον από χθές. Προχθῆς ακόμη, ήτον παιδίον, και

μέ τῃ παιδίᾳ ἔπαιζε τρέχουσα. Ἄλλὰ μεταξὺ τῆς χθῆς καὶ τῆς προχθῆς πολλάκις μεσολαβεῖ ἄβυσσος. Τὰ παιγνίδια διαδέχεται ἡ σύννοια, τὴν ἀφροντισίαν ἡ σκέψις· καὶ τὸ στήθος, τὸ ὀπιόν ἐλογίζετο κενὸν θησαυροῦ κιβώτιον, ἀνακαλύπτεται ἀφῆς περιέχον καρδίαν, καὶ καρδίαν πάλλουσαν ἰσχυρῶς. Ὅποιον παράδοξον ἂν ἡ γυνή!

Μήπως, ἔλεγε κατ' ἐμαυτὸν, ὁ κύριος οὗτος εἶναι τῆς μικρᾶς ταύτης ὁ σύζυγος; Ἀλλόκοτος θὰ ἦτον ἡ ἑνώσις, ἀλλ' ἔχι ἀπίθανος· διότι τοιαῦται συζυγία εἶναι συγγόταται εἰς κοινωνίαν ὅπου οἱ ἄνθρωποι νυμφεύονται δι' ὅλας τὰς αἰτίας, ἐκτὸς τῆς μόνης ἴσως ἣτις ἔπρεπε νὰ κάμῃ τὸν τοῦ γάμου δεσμὸν διαπαντός ἀδιάρρηκτον. Ἐγὼ μολαταῦτα πύχαριστόμην διὰ τὸ ἀγροίκον τῶν τρέπων του, διότι ἀντὶ νὰ ἔχω αὐτὸν πλησίον μου, εἶχα τὴν ὥραιαν συνοδοιπόρον του. Οὐδένα πλάγιον σκοπὸν εἶχα βεβαίως, ὡς ἄνθρωπος ὅστις ἐπήγαινα νὰ νυμφευθῶ, ἐπιτόμιον ὅμοιος τὴν ἐλαφρὰν ἀφῆν λεπτοῦ γυναικείου ἐνδύματος παρὰ τὴν ὄχληρὰν προστριβὴν ἴμιον παγυσάρκου ἀνδρός.

Ἀναβάντων ἤδη ὕλων τῶν συνοδοιπόρων, ἐκλεισθήσαν αἱ θυρίδες τῆς ἀμάξης, ἤχησεν ἡ σάλπιγξ τοῦ ὀδηγοῦ, ὁ ἠνίοχος ἐξέσχισε τὸν ἀέρα μὲ τὸ κλασικὸν ἐκεῖνο κτύπημα τῆς μάστιγος, τὸ τόσον καταληπτὸν εἰς τοὺς ἵππους, ἡ ἄμαξα ἐκλονίσθη καὶ διέτρεξε καλπάζουσα τὰς ὁδοὺς τῶν Παρισίων, τὰς ὁποίας δὲν ἐβράδυνε ν' ἀφήσῃ ὀπίσω τῆς.

Καὶ ἐνόσω μὲν διαβαίνομεν τὰς βύβας τῆς πόλεως, ὁ ὀφθαλμὸς, ὡς λυπούμενος ἴσως αὐθυμῶτως διότι ἀφῆναι χώραν προσφιλή, κύπτει εἰς τὴν θυρίδα, μεταβαίνων ἀπὸ ἐργαστήριον εἰς ἐργαστήριον, καὶ παρατηρῶν ταχέως τὰ ἐν αὐταῖς. Ἦτοτε, δὲν προσέχει ἀκόμη ὁ ἄνθρωπος εἰς τοὺς συνοδοιπόρους του, διότι ἔχει καιρὸν νὰ τοὺς ἰδῇ, καὶ νὰ τοὺς λαλήσῃ, καὶ νὰ συνδέσῃ σχέσεις καὶ γνωριμίας μετὰ αὐτὰ.

Μόλις ὅμως περᾶσωμεν τὰς πόλεις τῆς πόλεως, ἀλλάζει πλέον ἡ θέσις, τὰ ἐκτὸς τῆς ἀμάξης δὲν μᾶς ἐνδιαφέρουν τόσον, τὸ βλέμμα κύμαζται περιπλανώμενον, καὶ ἀρχίζει κατ' ὀλίγον νὰ ἐνασολῆται εἰς τὰ ἀμέσως περιστασιζόμενα αὐτὸν πράγματα· καὶ τότε ἀρχίζομεν νὰ παρατηρῶμεθα προσεκτικῶς, καὶ νὰ ἐξετάζῃ διὰ τοῦ βλέμματός ὁ εἰς τὸν ἄλλον. Εἶχα λησμονήσει λοιπὸν ὀλισθιόλου τὴν πλησίον μου νεανίδα, καὶ τότε ἐμισογύρισα αὐτιδίως, καὶ αὐτὸς ἤδυνήθη, ἐν ἀνέσει καὶ προσποιοῦμενος ἀδιαφορίαν, νὰ τὴν παρατηρήσῃ.

Ἐπειδὴ τὴν ἔβλεπα πλαγίως, ὁ βελγύδινος πέτακος δὲν μ' ἐσυγχώρει νὰ ἰδῶ ἄλλο, παρὰ τὰς ἄκρας τῶν βαστρύγων, καὶ μέρος τῆς ῥοδίνης ῥινός. Κάτι ἔβλεπα βεβαίως, ἀλλὰ δὲν ἦτον ἀριστόν. Τὸ ἐμπόδιον τοῦτο μὲ ἠρέθισε, καὶ

ἤθελα νὰ στειλῶ εἰς χιλίους διαβόλους τὸν βελγύδινον πέτασον, ὅταν ἡ νεανίς, χωρὶς νὰ ὑποπτεθῇ ἰναμφιβόλως τὴν κατ' αὐτοῦ μανίαν μου, ἔλυσε βραδέως τὰς ταινίας, καὶ τέλος πάντων τὸν ἐσῆκωσεν ὀλισθιόλου. Ποτὲ δὲν εἶδα θαυμασιωτέραν, ἐξαισιωτέραν κόμην! Ὅπισθεν μὲν τῆς κεφαλῆς εἰδένετο στραπτὴ μὲ πολλὴν ἀπλότητα, δῖω δὲ κτένια ὀστράκινα ἐκράτου ἐπὶ τῶν κροτάφων δύο μεγάλους πλοκάμους, καταθλίβοντας μέχρι τοῦ λαιμοῦ. Καὶ ἄλλην ὥραιότητα ἂν δὲν εἶχε, διὰ μόνην τὴν κόμην ταύτην θὰ ἦτον θελκτικὴ καὶ ἀξίερατος.

Ἐκρέμασε πρῶτον τὸν πέτασον εἰς τὴν σκηνὴν τῆς ἀμάξης, καὶ ἔπειτα, ἐξάγουσα μαντίλιον μεταξωτὸν ἐκ τοῦ σάκκου τῆς, τὸ ἐδίπλωσεν ὡς λαμποδέτην. Φαίνεται ὅτι ἠτοίμαζε τὴν νυκτικὴν τῆς στολῆν· καὶ πραγματικῶς ἐτύλιξε τὰ κῆρυκα καὶ ἔδεσε κόμην ὑπὸ τὴν λαμπρῶν. Ἐπειδὴ τοῦτο δὲν μ' ἐμπόδιζεν ἀπὸ τοῦ νὰ τὴν βλέπω, τὸ μαντίλιον δὲν τὴν ἐμίσησα· ὁ πέτακος ὅμως ἐσάλεινε κρημάμενος εἰς τὰ λωρία τῆς ἀμάξης· καὶ καλὰ νὰ τοῦ γείνη! Τὴν σήμερον κρημὸν διὰ πολὺ μικρότερα ἀδικήματα.

Ὁ κύριος ἐκοιμήθη νηδύμον ὕπνον.

Ἐν τούτοις, εἶχε νυκτώσει ὀλοτελῶς· ἡ σελήνη δὲν εἶχεν ἀκόμη ἀνατελεῖ, καὶ σάβως βαθὸν μᾶς ἐπεριστοίχιζεν ἔξωθεν. Τί καλῆτερον παρὰ νὰ κοιμηθῇ κανεὶς τότε; Τὰ φανάρια τῆς ἀμάξης μᾶς ἐβρίπταν μέσα ὀλίγον φῶς, ἀλλὰ καθαρῶς δὲν ἐβλεπόμεθα. Ἀρμιδιά λοιπὸν δὲν ἦτον ἡ στιγμή νὰ συντριβῇ ὁ παγετὸς τῆς σιωπῆς καὶ νὰ συνδέσωμεν γνωριμίας· τὸ σκότος, τὸ ὅποιον πολλάκις ἐνθαβρύνει, τρομαίνει πάντοτε τὴν ἀθωότητα, φῶσει οὖσαν πρυφυλακτικὴν ἂν καὶ ἄπειρον· ἀνέβαλα λοιπὸν εἰς τὴν αὐριον τὴν ἀρχὴν τῆς συνομιλίας, ἂν ἡ τύχη μὲ ἤξιονε νὰ συνταξιδεύσω ἐπὶ πολὺ μὲ τοὺς συνοδοιπόρους μου ἐκεῖνους.

Ἡ νεανίς—κόρη ἡ γυνή, διότι ἀκόμη δὲν ἤξευρα ἂν ἦτον σύζυγος, θυγάτηρ ἢ ἐπιτραπέυομένη τοῦ κοιμωμένου—μετὰ τὸν βραχὺν ἐκεῖνον νυκτοστολισμὸν ἐνόμισε καλὸν νὰ τὸν μιμηθῇ καὶ ἐντὸς ὀλίγου ὁ μόνος ἐκ τῶν τριῶν ἀνοικτοῦς ἔχων τοὺς ὀφθαλμοὺς ἤμην ἐγώ. Ἦ ἀληθεία, καὶ μέχρι τῆς δευτέρας παρουσίας ἂν ἐκοιμῶντο ἀμφότεροι, μοῦ ἦτον ἀδιάφορον. Ἀκούμθησα λοιπὸν τὸ πρόσωπον εἰς τὴν εἰρησμία τῆς ἀμάξης, καὶ, μὴ ἔχων τί καλῆτερον νὰ κάμω, ἤρχισα νὰ σκέπτομαι.

Καὶ μήπως δὲν εἶχά τι νὰ σκεφθῶ; Ἐνέδικα ἀπερισκέπτως εἰς συμφωνίας συμπερούσας ἴσως εἰς τὴν θέλιαν μου ἀπειράκις περισσότερον παρότι εἰς ἐμέ· ἡ μνηστὴ μου ἴσως δὲν ἦτον τόσον τῆς ὀρέξεώς μου ὅσον αὐτὴ ἔφαντάζετο· καὶ ἐγὼ ἀκόμη—τί παράξενον;—ἴσως δὲν ἤρμοζα εἰς τὴν ὁποίαν εἶχε περὶ συζύγου ἰδέαν ἡ μνηστὴ μου αὐτή. Ἐγόμεν τὴν

προικὰ εἶναι βέβαια πολὺ, διότι αὐτὴ καριστάνει τὴν ὕλικὴν εὐεξίαν. Ἀλλ' ὑπάρχει καὶ ἄλλη τις εὐεξία, περὶ τῆς ὁποίας δὲν φροντίζομεν ὅσον πρέπει. Καὶ πῶς; τί πειράζει ἂν καταδικασθῆς νὰ συζῆς μὲ πρόσωπον δυσάρεστον, ἀχαρὶ, ἀντιπαθὲς, μὲ ἂν ὅμως ἀντίθετον πρὸς σὲ κατὰ τὰς κλίσεις, τὰς ὁρμᾶς, τὰς περὶ τοῦ βίου κοινὰς ἰδέας! Ἀφίνοντες κατὰ μέρος τὴν καρδίαν, καὶ περιοριζόμενοι εἰς τὰ πραγματικώτερα καὶ θετικώτερα, εἶναι ἀρὰ γε τόσον ἀδιάφορον εἰς τὴν εὐδαιμονίαν νὰ εὐρίσκωμεν εἰς τὴν ἐξίαν μας μορφήν μειδιῶσαν εἰς τὴν προσέγγισίν μας, ἀγκάλας νὰ μᾶς περιπτύσσονται εὐκρινῶς, καρδίαν νὰ μᾶς ἀγαπᾷ καὶ νὰ μᾶς μεταδίδη τὴν ἀγνὴν ἐκείνην τοῦ τιμίου ἔρωτος μέθην; Καὶ σημειώσατε ὅτι ὀμιλῶ μόνον περὶ εὐεξίας· συμφορῶν νὰ θυσιάζωμεν, ἂν θέλετε, τὰ πάντα ὑπὲρ τῆς εὐεξίας· ἀλλ' ἔχι καὶ νὰ θυσιάζωμεν εἰς τὴν φυσικὴν, εἰς τὴν σωματικὴν εὐεξίαν, καὶ τὴν εὐεξίαν ἀκόμη τῆς καρδίας, ὡς καὶ τὴν ψυχικὴν, τὴν διανοητικὴν εὐεξίαν.

Οὗτω λοιπὸν, ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐβουθίσθη εἰς βεβαίαν σύννοιαν, συλλογιζόμενος τὴν μνηστὴν μου. Ἦτον ὥραία· ἀλλὰ ποίας λογῆς ὥραία, διότι εἶναι πολλῶν εἰδῶν ὥραιότητες. Πῶς εἶχε τὸ στόμα; τὴν ῥίνα; τοὺς ὀφθαλμοὺς; Τέλος πάντων, κατῳρίωσα νὰ σχεδιάσω θέμα, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐκέντα διαφόρων χρωμάτων κοσμήματα ὁ λογισμὸς μου· ἐλησμονήσα ὀλοτελῶς τοὺς γείτονάς μου, ὅταν μουρμουρισμὸς αἰφνιδίως τοῦ παγυσάρκου ἀνδρός μὲ ἀφῆρασαν ἀπὸ τὴν περιπλάνησίν μου εἰς τὸ βασίλειον τῶν ἰδεῶν καὶ τῶν οὐεῖρων.

—Ἐλα δὲ καὶ σὺ, Πιπίνα, δὲν ἤξεύρεις πῶς νὰ σταθῆς; ἔλεγεν ὁ φίλος μ' ἐπλάκωσες· ὡς προσκεφάλαιόν σου μ' ἐπῆρες;

Ἀπὸ τὴν μεμψιμοίρον ταύτην ἐκώνησιν ἔμαθα ὅτι ἡ γειτόνισσά μου ὀνομάζετο Ἰωσηπίνα, ὄνομα τοῦ ὁποίου τὸ γυδαῖον ὑποκοριστικὸν εἶναι τὴ Πιπίνα. Καὶ τὰ δῖω δὲν ἦσαν τῆς ὀρέξεώς μου· ἂν ἐπρόκειτο νὰ ἐκλέξω ἐγώ, θὰ ἐπρωτίμιον τὸ ὄνομα Μαρία. τὸ ὅποιον μοὶ ἀρέσκει· ἀλλὰ τί σημαίνει ἡ ἀσχημία τῶν ὀνομάτων; ἀσχημία δὲν εἶναι τὰ ὀνόματα, ἀσχημία εἶναι τὰ πρόσωπα.

Ἰδοὺ τῶρα τί συνέβη καὶ πῶς ἐξηγουῦνται τὰ παραπάνω καὶ αἱ μεμψιμοίριαι τοῦ φίλου.

Ἡ κυρία Πιπίνα—ἐπειδὴ Πιπίναν πλέον τὴν ἔλεγον—δὲν ἐβράδυνε, ὡς εἶπα, ν' ἀποκοιμηθῇ· ἀλλ' ἡ θέσις τῆς δὲν ἦτον ποσὸς κατάλληλος πρὸς τὸν ὕπνον. Κλονουμένη ἀπὸ τὸν σάλον τῆς ἀμάξης, εὐρίσκετο ὡς τὸ ἄθλιον φυτὸν ἐκεῖνο, τοῦ ὁποίου τὸ πτέλεχος σείει ὁ ἀνεμὸς ἀκαταπαύστως, καὶ μία τελευταία προσβολὴ μέλλει νὰ τὸ βίψῃ κατὰ γῆς. Ἡ κεφαλὴ τῆς, κύψασα πρῶτον ἐπὶ τοῦ ὄμου τῆς, εἶχε παρασύρει ἀνεπαισθητῶς καὶ τὴν λοιπὸν τοῦ σώματος, καὶ τὸ

ὄλον δὲν θὰ ἐστέκετο εἰς τὴν πτώσιν του, ἂν δὲν προσέκρουεν ἐπὶ τοῦ ἄλλου κοιμωμένου. Τὸ βάρος τοῦ ἀδυνάτου, τοῦ ἀβροῦ τούτου σώματος δὲν ἦτον βεβαίως μέγα, καὶ ἔπρεπε νὰ ἦναι τις ἀγροίκος ὅστε νὰ τὸν δυσχερῆσται τὸ τοιαῦτον ἐράσμιον θάρρος. Τὸν ἔπαιρε διὰ προσκεφάλαιον, καὶ αὐτὸς παρεπονέτο! Τὸν ἐπλάκωνεν, ἔλεγε, καὶ τὸ βάρος μόλις ἐξύγισε δέκα δράμια! Τρόντι δὲν ἦτον ἀξίος ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος τοιαύτης ἀφῆς!

Ἡ πτωχὴ νέα, καταπεπονημένη ἀπὸ τὰ τινάγματα τῆς ἀμάξης, ἐξυπνήσασα καὶ κοιμωμένη συγχρόνως, ἀπέσυσε μηχανικῶς τὴν κεφαλὴν, χωρὶς νὰ εἰπῇ λέξιν, χωρὶς νὰ συνέλθῃ ἐντελῶς, καὶ ἠθέλησε νὰ ἐπαναλάβῃ τὸν κακῶς διακοπέντα ὕπνον τῆς. Τοῦτο δύσκολον δὲν ἦτον, διότι δὲν εἶχεν ἐντελῶς ἀνοίξει τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ μετὰ τρία δεύτερα λεπτὰ ἐβουθίσθη πάλιν εἰς τὸν ὕπνον ὡς πρῶτον. Ἐννοεῖται ὅτι ὁ κύριος πατήρ τῆς, ὁ κύριος σύζυγός τῆς, ὁ κύριος θεῖος, ἡ ὁ κύριος κηδεμὼν αὐτῆς—ὅπως θέλετε—ἀπεκοιμήθη ἐπίσης, ἀφοῦ ἐξεπλακώθη πλέον ἀπὸ τὸ φοβερὸν ἐκεῖνο βάρος. Ἀμφιβολία δὲν ἦτον. Πολλοὶ, θέλοντες νὰ διασκεδάσουν εἰς τὴν ἀργίαν τοῦ ταξιδίου, ἔχουν ταμβακαθήκας μὲ μουσικὴν· ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς ἠδύνατο ἀξιόλογα ν' ἀναπληρώσῃ εἰς ἐμέ τὴν τοιαύτην διασκεδασίαν· ἐβρογχάλιζεν ὡς σύριγγα παμμεγέθους ὄργανου... τῆς Βαρβαρίας δηλαδὴ.

Ἐκ φύσεως δὲν εἶμαι καθ' ὑπερβολὴν φίλος τῆς μουσικῆς, καὶ μόλις ἡ καλὴ μουσικὴ εὐρίσκει εἰς τὰ αὐτὰ μου χάριν εἰς πᾶσαν περίστασιν, ἢ ὑπὲρ τὸ δέον παράτασις δὲν μ' εὐχαριστεῖ. Φαντασθῆτε λοιπὸν ἂν ἐκεῖνη τὴν ὁποίαν ἡ διούθυνας τῶν Ὀδοιπορικῶν Ἀμαξίων, ἐν ἀγνοίᾳ αὐτῆς καὶ δωρεάν, μοῦ ἐπρόσφερον, ἦτον δυνατὸν νὰ μὲ θέλῃ. Τί τρομερὰ, τί ἀνυπόφορος μουσικὴ! Πᾶσαν στιγμὴν μοῦ ἤρχετο τρεπλὴ ὄρεξις νὰ σείσω δυνατὰ τὸν βραχίονα τοῦ μουσικοδιδασκάλου, καὶ νὰ τὸν παρακλήσω νὰ σταθῇ καὶ ν' ἀνακνεύσῃ· καὶ πιθανώτατα θὰ ἐνέδιδα εἰς τὸν πειρασμὸν τούτον, ἂν ἄλλο τι εἰς τὸν ἴδιον καιρὸν δὲν ἔσυρε τὴν προσοχὴν μου. Τὸ ἄλλο τοῦτο, καθὼς θὰ ἰδῆτε, ἔπρεπε νὰ μὲ ἐνασολήσῃ τόσον, ὥστε νὰ μὲ καταστήσῃ κωφὸν πρὸς τὴν ἐπίβρινον ἐκείνην καὶ καταχθόνιον ἀρμονίαν.

Συγχρόνως τότε ἡ σελήνη ἀρχίζε νὰ δείχνῃ τὸ γαλινὸν τῆς πρόσωπον εἰς τὸ βαθὺ κυανῶν τοῦ οὐρανοῦ χρῶμα καὶ νὰ φωτίζῃ τὸ ἐσωτερικὸν τῆς ἀμάξης, ὅστε ἔβλεπα καθὼς τὴν ἡμέραν. Οἱ ὀφθαλμοὶ μου, ὡς ἐννοεῖτε, ὀλίγην προσοχὴν ἔδωκαν εἰς τὸ μαγευτικὸν ἀληθῶς θέαμα τῶν δένδρων, τῶν κοιλάδων, τῶν λόφων, τῆς χλόης, τοῦ ὀρίζοντος, ζωγραφουμένων ὕλων ὡς ἐπὶ μολυβδίτιδος, ὡς φωτογραφικῆς δηλαδὴ εἰκόνας. Εἶχα ἄλλο τι θαυμασιώτερον καὶ μαγευτικώτερον ἐνώπιόν μου.

Ἡ παιδικὴ ἐκείνη μ' ἐμάγευε. Σὰς θυνύω ὅτι ἔφυγε τότε ἀπὸ τὴν μνήμην μου ἢ παρὰ τῆς φιλάττης θείας μου φυλαττομένη δι' ἐμὲ ὠραίου- τῆς, τὴν ὁποίαν ἔτρεχα νὰ νυμφευθῶ ἐπὶ καλῆ τῇ πίστει καὶ μὲ κλειστοὺς ὄφθαλμούς.

Ἡ κυρία Πιπίνα, ὑπακούουσα εἰς τὴν ὀχλη- ρὰν διαταγὴν τοῦ πατρὸς ἢ τοῦ κηδεμόνος τῆς —διότι τίποτε ἀκόμη καλῶς περὶ τῶν σχέσεων αὐτῶν δὲν ἐγνώριζα—εἶχε ῥιφθῆ εἰς τὰ ὀπίσω καὶ, ἐπομένως, ὀλίγον τι πρὸς ἐμὲ. Ὁ ὕπνος τὴν κατέλαβεν. Ἀκούσθησεν εἰς τὸν ὄμῳ μου καὶ ἤρχισε νὰ κοιμᾶται μὲ τὴν αὐτὴν ἀσφάλειαν, μὲ τὴν αὐτὴν γαλήνην, ὡς ἐπὶ τοῦ συνήθους μεταξὺ τοῦ προσκεφαλαίου τῆς.

Ὁ ἀὴρ ἀπὸ στιγμὴν εἰς στιγμὴν ἐγένετο δρι- μύτερος. Εἶχα μανθῶν πλάτυν, καὶ ἐσυλλο- γίσθη τὸν ἄγιον ἐκείνον ὅστις ἔδωκεν εἰς τὸν πτωχὸν τὸ ἥμισυ τοῦ ἐδικοῦ του· ἠθέλησα λοι- πὸν νὰ μιμηθῶ τὴν χριστιανικὴν ταύτην φιλαν- θρωπίαν. Τὸν ἔστυα ἡσύχως πρὸς ἐμὲ, καὶ, φέρων αὐτὸν ἐπὶ τῶν γονάτων τῆς κοιμωμένης, τὴν ἐ- σκέπασα μὲ φιλοσοφίαν μητρὸς πρὸς τὸ τέ- κνον τῆς.

Ὅσον ἔλαφρον ἦτον τὸ κίνημά μου τοῦτο, οἱ φέθοι μου δυστυχῶς ἀλήθευσαν. Ἡ νεανίς ἐκ- νήθη μὲ δύο ἢ τρία σπασμαδικὰ κινήματα, τὰ προηγούμενα τῆς ἐξυπνήσεως, καὶ ἀνοίξε βρα- δέως κεχαινωμένους ἀπὸ τὸν ὕπνον ὄφθαλμούς. Σὰς ὀμύω—καὶ δὲν ἀσπείρομαι τοῦτο λέγων —ὅτι ἄρχισα νὰ τρέμω ὡς μαθητὴς καταλαμ- θανόμενος ἐπ' αὐτοφώρῳ εἰς πταίσμα τὴν προ- τεραίων εορτῆς. Νὰ ὑποστῶ κατ' ἀρχὰς μὲν τὴν ἐκπλήξιν, μετὰ ταῦτα τὴν ἀγανάκτησιν τοῦ βλέμματός τῆς, ἢ νὰ ὑποκαθῶ τὸν νεκρὸν; Ὡ; ἀλήθης ἄναδρος, ἐπροτίμησα τὸ τελευταῖον. Βραχμύλωσα τὰ βλέφαρα—ὄχι τόσον ὅμως ὡ- στε νὰ μὴ βλέπω, ὡς νὰ εἶχα ἀνοικτοὺς τοὺς ὄφθαλμούς—καὶ ἄρχισα νὰ προσποιηθῶ ὅτι κοι- μώμαι. Ὁ σκοπὸς τῆς ἐφευρέσεώς μου ταύτης ἦτον ν' ἀποφύγω τὴν πρώτην διὰ τὴν τόλμην μου ὀρμὴν, καὶ νὰ κανονίσω τὴν διαγωγὴν μου ἐν ἀνέσει κατὰ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς πράξεώς μου.

Ἡ νεανίς ἴσως ἐνόμισε, κατὰ τὰς πρώτας στιγμὰς, ὅτι εὗρίσκετο εἰς τὰ σινδόνια καὶ εἶχε τὴν κεφαλὴν ἐπὶ προσκεφαλαίου· ἀλλ' ὁ διὰ τῆς θυρίδος εἰσδύων δροσερὸς ἀὴρ καὶ ὁ κρότος τῶν τροχῶν δὲν ἐβράδυναν νὰ διασκεδάσουν τοὺς κυ- ματίζοντας εἰς τὸν ἐγκέφαλόν τῆς πυκνοὺς ἀτ- μούς, ὅστε συερχομένη νὰ γνωρίσῃ τοῦ εὗρί- σκετο. Ἠκολούθουν καὶ τὰ παραμικρὰ τῆς κι- νήματα μὲ περιεργίαν καὶ συγκίνησιν συνάμα. Ἡ σελήνη ἐφώτιζεν ὀλόκληρον τὸ ἐράσιμον ἐ- κείνο πρόσωπον μὲ τὴν λευκὴν τῆς λάμπην· ἐγὼ δὲ ἤμην εἰς θέσιν νὰ μὴ χάσω τίποτε ἀπὸ τὰς διαφόρους φάσεις τῆς φυσιογνωμονίας τῆς.

Πρώτη αὐτῆς ἀνακάλυψις ἦτον ὅτι τὸ χρῆσι- μεῦον εἰς αὐτὴν ὡς προσκεφαλαῖον ἦτον ὤμος,

καὶ ὅτι ὁ ὤμος οὗτος δὲν ἦταν ὁ τοῦ πατρὸς· συζύγου, θείου ἢ κηδεμόνος τῆς. Ἀνωρθοῦσα πα- ρουθῆς, μὲ τὴν αὐτὴν ταχύτητα τοῦ αἰθίστου ὅταν ἀνακαλύπτῃ ὅτι, τρία βήματα πηλοῦν του, ἠλιάζεται κοιμώμενος μεταξὺ τῶν φυτῶν παμ- μεγέθους βόας. Τοῦτου γενομένου, ἔβριψε πρὸς τὸ μέρος μου βλέμμα πλήρες ἐντροπῆς καὶ ὀλι- ψεως, σκοπεύουσα ἀναμφιβόλως νὰ μοῦ ζητήσῃ συγγνώμην. Ἄν ἦταν ἄλλος εἰς τὴν θέσιν μου, Ὁ ἄφινε νὰ τοῦ ζητήσουν συγγνώμην διότι τὴν ἔκαμαν, δι' ὀλίγας στιγμὰς, τὸν εὐτυχέστερον τῶν ἀνθρώπων· ἐγὼ ὅμως ἐφάνην γενναῖος καὶ ἔμεινα ἀκίνητος. Ἄλλο δὲν ἔμεινε, πρὸς συμπλή- ρωσιν τῆς ἀπάτης, εἰμὴ νὰ ῥογγαλίσω καθὼς ὁ γείτων μου· ἀλλ' ὁμολογῶ ὅτι ὁ ζῆλός μου πρὸς τὴν μίμησιν τῆς φύσεως δὲν προέβη ἔως ἐκεῖ.

Πλέπουσά με κλειστοὺς ἔχοντα τοὺς ὄφθαλ- μούς, ἀνοικτὸν τὸ στόμα, τὸ σῶμα ὅλον εἰς τὴν θέσιν ἀνθρώπου βαθέως κοιμωμένου, ἢ πτωχῆ νεανίς· ἐξέπεμψε στεναγμὸν ἀνκαυφίσεως· εἶχε βάρους μυριάδων λιτρῶν ὀλιγώτερον εἰς τοὺς ὤ- μους τῆς. Ἐκοιμώμην· ἄρα δὲν ἐνόησα τίποτε, ἄρα ἦτον ὡς τίποτε νὰ μὴν εἶχε συμβῆ· τίποτε δὲν ἤξευρα, τίποτε δὲν ὑπόπτειν· εἰς μάτην ἄρα ἐφοβόμην. Ἐπρεπε μόνον νὰ προσέξῃ νὰ μὴν ὑποπέσῃ καὶ πάλιν εἰς τὸ αὐτὸ ἀμάρτημα, διότι ὁ δεύτερος ὕπνος μου δὲν θὰ ἦτον ἴσως τόσον βαρῆς.

Τὴν ἐπαραμόνευα ὑπὸ τὰ χαμαὶ νεύοντα βλέ- φαρά μου, καὶ ἀνεγίνωσκον, καθαρῶς ὡς ἐπὶ βί- βλου, ἐπὶ τῆς εὐκινήτου καὶ ἐκφραστικῆς αὐτῆς μορφῆς. Τὸ ἥμισυ τῆς ὁδοῦ τῶν ἐκπλήξεων εἶχε βραδίσει ἔως τότε· καὶ ἤθελα νὰ ἰδῶ τοὺς μυσ- φασμούς τῆς ὅταν θὰ ἔβλεπε τὴν μανθῶν μου. Πολλὴν ὄραν δὲν ἐπεριμένα.

Καταβιβάσασα τὴ βλέμμα, ἀπὸ πλάτους ἔ- μπεινεν ἰδοῦσα τὴν μανθῶν μου ἐπὶ τῶν γονά- των τῆς. Ἄν ἤμην ἐξυπνος, βεβαιότατα θὰ ἔ- δειγνε δυσκρέσειαν· ἀλλ' ἐκοιμώμην· τί εἶχε νὰ εἶπῃ; περιωρίσθη λοιπὸν ν' ἀνασκηώσῃ ἢ σίχως τὴν σκεπάζουσαν αὐτὴν ἄκρην, καὶ νὰ τὴν σπρώξῃ πρὸς ἐμὲ.

Ἔως τότε δὲν εἶχε δώσει προσοχὴν εἰς ἐμὲ· τότε ὅμως ἄρχισε νὰ μὲ παρατηρῇ ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν, μὲ προσοχὴν καὶ μὲ θάρρος.

Εὐρέθην τότε εἰς τὴν θέσιν τοῦ νεοσυλλέτου ὅταν ὁ ἀξιωματικὸς ἐξετάζῃ τὰ ὄπλα του· ἐ- πρόκειτο νὰ ἐξέλθῃ εὐσχήμως ἀπὸ ἐξέτασιν εἰς τὴν ὁποίαν δὲν εἶχα καιρὸν νὰ ἐτοιμασθῶ. Βε- βαιῶς διὰ χορὴν δὲν ἤμην ἐνδυμένος· εἰς τὴν λαϊκὴν ἐφόρον λαϊμοδέτην μαῦρον μεταξωτὸν, μανθῶν κυανοῦν, μικρὸν πῖλον ὀδοιπορικόν, ἐ- στραμμένον τότε ἀτάκτως εἰς τὰ ὀπίσω τῆς κεφαλῆς, ὡς ὀβλοντα νὰ διευκολύνῃ τὴν γενο- μένην ἐπ' ἐμοῦ ἐξέτασιν. Καθὼς βλέπετε, ἡ φο- ρεσία μου δὲν ἦτο τοιαύτη ὥστε νὰ ἐπαυξήσῃ

τὰ φυσικά μου πλεονεκτήματα· ἀναμφιβόλως ἢ καταδίκη μου ἦτον ἄφροντος, ἀν ὁ κριτῆς μου δὲν ἦτον ἐπιεικέστατος καὶ συγκαταβατικώ- τατος.

Μὴ μοῦ εἶπητε δὲ ὅτι τοῦτο μοῦ ἦτον ἀδιὰ- φορον, καὶ ὅτι, ὅταν ὁ ἀνθρώπος ἀπεφάσισε νὰ νυμφευθῇ, παύει ἐντὸς αὐτοῦ πᾶσα ἀνθρωπίνη ματαιότης. Νὰ νυμφευθῶ! Πολλὴ δὲ τὸ ἐσυλλο- γιζόμην! ἢ καὶ ἂν ἤρχετο εἰς τὸν νοῦν μου, κα- τηρώμην μόνον τὴν θέσιν μου, ἥτις ἀπεφάσισε τὰ περὶ ἐμοῦ χωρὶς νὰ μ' ἐρωτήσῃ.

Νὰ νυμφευθῶ! Ἄλλ' ἂν ἡ μνηστὴ μου τοῦ- λάχιστον ὁμοίαζε τὴν ὠραίαν αὐτὴν κέρην, ὑ- πομονή. Πλὴν ἐγὼ ἐκείνην τὴν ἐσχεδιάζα ὁποία ἔπρεπε νὰ ἦναι, ὑψηλὴν καὶ ἀχαρινξάνθη, δύσ- καμπτον ὡς πᾶσαλον, ἐπιτετηθευμένην εἰς ὄλα καὶ μὲ τὸ καίσαρ καὶ μὲ τὸ ὄρεσε εἰς τὸ στόμα ἀντὶ πάσης ἄλλης ἀπκνησίσεως.

Ἦσαν αἱ τρεῖς περὶ μου μετὰ τὸ μεσονύκτιον· ἐβράδυνε λοιπὸν ἀκόμη εἰς ἐξημερώσῃ, καὶ οἱ ὀβ- λοντες νὰ ὠφελῶνται ἐκ τοῦ χρόνου εἶχαν τρεῖς τοῦλάχιστον ὄρας ἀκόμη, ἀν ὄχι τέσσαρας, ν' ἀπασχολήσουν ἐπιμερδῶς. Ὅταν δὲ ἦναι τις δε- κασεπταετής, κοιμᾶται πανταχοῦ ἀνεμποδίστως, κοιμᾶται ἐπὶ τῶν Ἡρακλειῶν, κοιμᾶται βομ- βούντων τῶν πυροβόλων, καὶ, πολὺ εὐκολότερον, κροτούντων μονοτόνων τῶν τροχῶν τῆς ἀμά- ξης. Καὶ ἡ ὠραία μου λοιπὸν γειτόνισσα, κυριευ- θεῖσα πάλιν ἀπὸ τὸν ὕπνον, δὲν ἐβράδυνε ν' ἀ- ποκοιμηθῇ.

— Ἀξιόλογα! κυρία μου, ἔλεγα κατ' ἐμαυ- τὸν, ἀπὸρρίψτε τὴν μανθῶν μου· εἶχε ἀδικον, διότι ὁ ἀὴρ γίνεται ἀπὸ στιγμὴν εἰς στιγμὴν δριμύτερος, καὶ θὰ σὲ κολλήσῃ κατὰ ἔξους, ἀν ἐγ- καίρως δὲν προλάβῃ τὰ ἄφροντα τῆς ἀφροσύνης σου ἀποτελέσματα. Ἄ! νομίζεις ὅτι τὸ κατώρ- θωσες, ἀποθήσασα τὸ προστατευτικὸν σκέπα- σμα· μάθε ὅτι ἀπατάται, ὠραία μου κυρία. Ἐί- μαι καὶ ἐγὼ πεισματάρης ἐκ φύσεως, καὶ μοῦ ἐκαρφώθη εἰς τὸν νοῦν ὅτι θὰ σὲ προφυλάξῃ ἀπὸ τὴν βλαβεράν δριμύτητα τῆς νυκτερινῆς ταύτης αὔρας, καὶ τοῦτο θὰ γείνη, καὶ θὰ γείνη ἀφεύ- κτως· μ' ἔνοοις; Πιθανὸν νὰ πειραχθῇ αὔριον, ὅταν ἐξυπνήσῃς, ἀλλὰ τότε τὰ γινόμενα δὲν ἀ- πογίνονται, καὶ ὁ μανθῶς θὰ σ' ἔγῃ προσυλαγ- μένην ἀπὸ τὴν δριμύτητα τοῦ ψύχους, καὶ αὐτὸ εἶναι τὸ οὐσιώδες. Ὅσω διὰ τὸν αὔριον θυμὸν σου—διότι ἐλπίζω ὅτι δὲν θὰ ἐξυπνήσῃς μὲν σὲ σκεπάζω, καθὼς τὴν πρώτην φορὰν—νὰ σοῦ εἶπῶ τὴν ἀλήθειαν, δὲν μὲ πολυτρομάζει. Τί δαίμονα! ὁ σκοπὸς ἦτον καλός, καὶ, ὡς δικαία καὶ ἐπιεικῆς, δὲν θὰ βραδύνῃς νὰ τὸ ἀνα- γνωρίσῃς.

Περάνας τὸν μονόλογον τοῦτον, ἄρχισα ἀμέ- σως καὶ νὰ ἐκτελῶ τὴν καλὴν μου ἀπόφασιν. Τὴν πρώτην φορὰν ἐμοιράσθη μὲ τὴν ὠραίαν κοιμωμένην τὸν μανθῶν μου· τὴν δευτέραν ἡ-

μιος, ἐγὼ μὲν ἐξεσκεπάσθη ὀλοτελῶς, τὸν δὲ μανθῶν ἀπέθεσα ὅσον ἠδυνάμην προσεκτικώτε- ρον εἰς τὰ γόνατα τῆς νεανίδος, τὴν ὁποίαν ἔ- τρεμα ὅλος μὴν ἐξυπνίσω, ἀδίκως ὅμως, διότι ἐκοιμᾶτο ὕπνον βαθύτατον. Τὴν φορὰν ταύτην, ὑπερέβην τὴν ἀρετὴν τοῦ ἁγίου, διότι ἐκείνος μὲν ἔδωκε τὸ ἥμισυ, ἐγὼ δὲ τὸ ὅλον τοῦ μαν- θῶν μου.

Σημειώσατε ὅτι, εἰς ὅλα ταῦτα, ὁ σίξυγός μας —πατήρ, θεὸς ἢ κηδεμὼν—ἐπαίξε διὰ τῶν ῥω- θῶν τὴν αὐτὴν πολύκροτον μουσικὴν, καὶ τί- ποτε δὲν ἔδειχνεν ὅτι προσηγγίζαμεν εἰς τὸ τέ- λος τῆς συμφωνίας του.

Ἐἴτε τὸ ναρκαωτικὸν τοῦ ρογγαλισματος τοῦ- του μέλος, εἴτε ἡ παρατεταμένη ἐνός καὶ τοῦ αὐτοῦ ἀντικειμένου θεωρία, εἴτε συγχρόνως ὁ κόπος καὶ ἡ ἀνάγκη τῆς ἀναπαύσεως, ἐπέφεραν, χωρὶς νὰ τὸ θέλω, χωρὶς νὰ τὸ αἰσθανθῶ, εἰς τὰ βλέφαρά μου νυσταγμὸν ἐσθέσθησαν οἱ ὀ- φθαλμοί μου, ἐσθέσθη ἡ διάνοιά μου, καὶ ἀπε- κοιμήθη βραδέως.

Μ' ἐξύπνισεν ἐντρομον φωνὴ δυνατὴ καὶ βραγ- χώδης· ἡ φωνὴ τοῦ παχυσώμου συνοδουπέ- ρου μου

— Ἀμαξᾶ, ἀμαξᾶ, στάσου, ἀνοίξε! θέλω ν' ἀναβῶ περὶς τὸν ἀνήφορον.

Ἐξημέρῳσεν ἐντελῶς, ἀλλ' ἡ πέριξ ἡμῶν γῶρα ἐτυλίσσετο ἀκόμη ἀπὸ παμμεγέθη ταινίαν ἀτ- μῶν, ποικιλομένων ἀπὸ τὰς ἀκτίνες τοῦ ἀνα- τέλλοντος ἡλίου. Ἡ ἀνάθεσις ἦτον μακρὰ καὶ ὀρθία, καὶ ἡ διάρκειά αὐτῆς πιθανῶς ὑπὲρ τὰ εἰκοσι λεπτά. Ἐξῆγον λοιπὸν ὑπηρεσίαν ἀπέ- νειμεν εἰς τοὺς ἀσθμαίνοντας ἵππους ὁ παχύ- σαρκος ἐκείνος, ἀπαλλάττων αὐτοὺς τοιοῦτου ἀ- ξιολόγου βάρους. Ἡ προθυμία δὲ μὲ τὴν ὁποίαν ὁ ἀμαξήλατος ἐνέδωκεν εἰς τὴν αἰτησίαν του ἀ- πέδειξε τὸ πρὸς τὰ δυστυχῆ ταῦτα ζῶα ἐπιφρο- νῆς τῆς προτάσεως.

Μὴ νομίζετε ὡς τόσον ὅτι ἀπλὴ εὐσπλαγγνία ἦτον τῆς συγκαταβάσεως τοῦ ὀδοιπόρου μας ἢ αἰτία· ὁ λεπτός σωλὴν μικρὰς ἐκ σηπίου κα- πνοσύριγγος ἐξήρχετο τοῦ θυλακίου τοῦ ὀδοιπο- ρικοῦ ἐπενδύτου, καὶ ἀπὸ τὸ ἐρωτικῶς πρὸς αὐ- τὴν ῥιφθὲν ἀκαριαῖον βλέμμα του, ἐνόησα ὅτι σκαπὸς ὄλος προσωπικὸς ἐνήργει μετὰ τοῦ ἄλ- λου καὶ ἴσως ὑπὲρ τὸν ἄλλον. Ἀλλὰ διὰ λεπτο- λόγων τοιοῦτων παρατηρήσεων ἠμποροῦμεν νὰ κατανηθώμεν εἰς τὸ νὰ μὴ γνωρίζωμεν ποσῶς χάριν εἰς τοὺς ἄλλους δι' ὅσα καλὰ πράττουσιν ὑ- πὲρ ἡμῶν· ὅθεν καὶ δὲν εἶμαι τῆς σχολῆς ταύ- τῆς μαθητῆς. Ὁ καλὸς μου γείτων, καταλείπων τὴν θέσιν του, μοῦ ἔφινε τὴ στάδιον ἐλεύθερον, καὶ ἐγχεώσταν νὰ ἤμαι πρὸς αὐτὸν εὐγνώμων, ὡς ἔχοντα ῥητὴν σκοπὸν νὰ πράξῃ ἔργον εἰς ἐμὲ καὶ εἰς τοὺς πάντες ἵππους εὐάσεστον.

Ἐν τῷ μεταξῷ, ἡ νεανίς εἶχεν ἐξυπνήσει.

Ἄλλ' ὅταν εἶδε τὸν μανθῶν μου εἰς τὰ γό-

νατά της, ο γείτων είχε γεννή αφαντος. Περιποιήσεις τινές, όσον άν συνοδεύονται με ένδειξεις εύλαβείας και σεβασμού, είναι κατ' ούσίαν αυθαδέσταται, και έφροδθήην, τό όμολογώ, μή συγκαταριθμηθή και ή περιποίησίς μου εκείνη μεταξύ τούτων.

Βλέμμα ταχύ έρρίφθη επάνω μου.

“Αν μ' εύρισκε με κλειστούς τούς όφθαλμούς, θά περιωρίζετο πάλιν εις τό ν' απομακρύνη απ' επάνω της όσον τό δυνατόν ήσύχως τόν άτυχή μανδύαν μου. ‘Αλλ' οι όφθαλμοί μου ήσαν άνοικτοί ως φεγγίται, και δέν ήδύνατο νά άπωθήση τόν μανδύαν με τόν πόδα χωρίς λέξει κανμίαν φιλοφροσύνης πρός τόν κύριόν του, έστω και της ψυχράς εκείνης και άγερώχου φιλοφροσύνης, ήτις θεραπειεί διά παντός γαργαλισμούς τοιούτους δυσχερέστερον πρός τούς άλλους περιποιήσεων.

‘Ενόμισα λοιπόν καλόν νά τήν άπαλλάξω τής άμηχανίας της εύχαριστήσεως, νά δικαιολογηθώ δηλαδή ότι τήν άπήλλαξα τού κατάρτου! και έσπευσα νά φέρω τά πράγματα πρός άπολογίαν τού υπερβολικού μου ζήλου επιχειρήματα.

— Κυρία μου, είπα με ταπεινώσει, συγχωρήσατέ με ότι επέβλησα νά σάς επιθέσω τό βάρος τούτο. ‘Αλλ' ο κύριος πατήρ σας είχε λησμονήσει νά κλείση τήν πρός τό μέρος του θυρίδα, και έσηκόθη τήν νύκτα θριμύς και παγετώδη; άνεμας, κατά τού όποιου τό όπισσούν έλαφρόν φορεμά σας δέν σάς έπροφύλαττεν άκοούντως. Νά σάς εύπνίσω ήτον σαληρόν, και δέν μου έβάσταζεν ή καρδια, ένώ σάς έβλεπα κοιμωμένην τόσον ήσύχως.

‘Η νεανίς έκατακοκκίνισεν ως κεράσιον!

— Κύριε, έτραύλισε με τρέμουσαν φωνήν άπομακρύνουσα τόν μανδύαν, σάς εύγνωμονώ καταπολλά. . . ‘Αλλ' έκοιμήθην ύλην τήν νύκτα' κατ' αυτόν τόν τρόπον δέν αισθάνεται τις τό ψύχος.

— Και ο κύριος πατήρ σας έκοιμήθη ύλην τήν νύκτα.

— “Ω! εις τήν άμαξην κοιμάται πάντοτε, και κοιμώμενος ρογγαλίζει δυνατά. Τό παρετήρησατε ύως;

— ‘Ολίγον, είπα χαμογελόν.

— Τό ύπάπτεισα δέν θά σάς άφησε νά κοιμηθήτε. Είμαι πολύ κακή συνήθεια. ‘Εγώ κοιμώμαι πλέον ήσυχά.

‘Εμαθα ό,τι δέν ήξευρα' ο καλός μου γείτων ήτον πατήρ, όχι σύζυγος.

‘Από τās όλίγας ταύτας λέξεις, και τόν ειλικρινή και έδολον της λαλιās της τόνον, έγνώρισα ότι ή συνοδοιπόρος μου ήτον μαθήτρια Παρθενάγωγείου, επιστρέφουσα κατά τās διακοπās εις τήν πατρίδα της. ‘Αλλ' άν ή όμιλία της έφανέρονε μεγάλην άφέλειαν και άγνοίαν πλήρη τού άθλίου τούτου βιβλίου τό όποιον ποτέ χω-

ρίς πυρετόν και χωρίς κίνδυνον δέν άνγκυνώσκειται, και κλείεται ανθρώπινος βίος, και όμως υπό τήν παρθενικήν εκείνην δειλίαν άνεκαλύπτετο ήθος εύτολμον και σχεδόν ριψοκίνδυνον' και εις τό βλέμμα εκείνο, τό φοβούμενον άκόμη νά προσηλωθή που, διεκρίνοντο τσαούτα σπέρματα πυρός και πάθους, ώστε ήσθάνθη άντι, άν τό εύμορφον αυτό άγαλμάτιον δέν ήτον άκόμη νεανίς, δέν ήτον όμως ούτε παιδίον πλέον.

“Α! άν ήμην ελεύθερος, άν δέν είχα δεθώ με μισητήν ύπόσχεσιν' άν ό,τι μ' έφερον εις τήν άμαξην ταύτην δέν ήτον ο μελετώμενος γάμος μου! . . . ‘Ημην εις κατήφορον τόσον ταχύν και όλισθηρόν, ώστε εύρέθην κάτω χωρίς νά τό νοήσω, και χωρίς ποσώς νά έχω σκοπόν ν' απομακρυνθώ της κορυφής! Τιοαύτη είναι ή ιστορία πάσης άδυναμίας και παντός σφάλματος.

Οί ήπιοι έπροχώρουν βραδέως, δυσχερής και ανάντης ήτον ο δρόμος. Τινές τών επί της όροφής ή εις τό άπισθεν της άμάξης κλεισμά καθημένων είχαν καταβή, και έβάδιζαν έμπροσθεν αυτής, οι μόν δεδεμένους με μαντίλιον έχοντας τās κεφαλās, οι δε ένδειδυμένοι τούς μανδύας των, ύλοι προσπαθούντες νά εξαμωιδιάσουν ύπως καλύτερα ήδύνατο, και εκπεμπόντες έμπροσθέν των τής ταχείας ποσής των τόν άτμόν, αναβάνοντα σπειροειδώς εις τήν ούρανόν ως καπνόν καταλευκόν.

‘Ολίγον έπισθεν και βαρέως περιπατών, ο καλός μου γείτων επάσχιζε νά γαμίση και ν' άνάψη τήν άγαπητήν του καπνοσύριγγα.

— Λαμπράν ήμέραν θά έχωμεν σήμεραν, είπα πρός τήν θελακτικήν συνοδοιπόρον μου.

— ‘Ομίχλη πολλή είναι, είπεν ή νεανίς κυττάζουσα τήν έμπροσθεν αυτής άπλωμένην όθόνην τών λευκών της γής αναθυμιάσεων.

— “Ω! μή σάς μέλη, και έντός όλίγου ο ήλιος θά τήν διασκορπίση ως έλ θαύματος.

— Καιρός είναι βέβαια διά τās ύραιās ήμέρας' έμβόλα σχεδόν ο Μάιος, και πάντοτε βροχή και ψύχη ως τόν χειμώνα' δέν ύποφέρεται.

— Μισείτε λοιπόν τήν χειμώνα' ως τόσον έχει, νομίζω, και αυτός τά καλά του.

— Δέν γνωρίζω, έγώ τούλάχιστον, τί καλά έχει.

— Καλέ, τί λέγετε, κυρία μου; Τήν χειμώνα έχωμεν τās συναναστροφās, τούς χορούς, τά θέατρα.

— Μάλιστα δι' ύσους χορεύουν και διασκεδάζουσι' αλλά διά τούς άλλους;

— Δέν έχορεύσατε αυτόν τόν χειμώνα;

— “Ω! μάλιστα, κύριε. ‘Ηχόρευσα και συχνά μάλιστα. . . ‘Αλλά γυναίκες με γυναίκες, έννοείται, δέν είναι πολύ διασκεδαστικόν.

— Πώς; μόνον γυναίκες!

— Μάλιστα κύριε. Εις τό μοναστήριον νέοι δέν έμβαινουν. Τά μεγαλύτερα κοράσια είχα

τήν θέσιν τών άνδρών' αλλά δέν είναι τό ίδιον. ‘Απορά πώς δέν έξεκαρδίσθην γελών.

— Μολαταύτα, ήκολούθησε σοβαρώς, έλπίζω ν' αποζημιωθώ τό ερχόμενον έτος.

‘Αρχισα τότε νά προσέχω' ν' αποζημιωθώ, θά είπής, τόν ερχόμενον χειμώνα νά υπάγη εις τās συναναστροφās, εις τά θέατρα, εις τούς χορούς. ‘Αλλά τότε, δέν έπρεπε νά ήναι εις τό μοναστήριον. ‘Ετελείωσεν άρά γε ή κληρονομία της; Ούτως έπρεπε νά ήναι, μολοντί είχεν άκόμη μικρά τινά πράγματα νά μάθη' αλλά τά μικρά ταύτα δέν τά διδάσκει τό μοναστήριον.

Θά έμβαινα διά τούτο εις άλλεπαλλήλους έρωτήσεις, άν δέν τό ενόμιζα περιττόν' διότι είχε τούλάχιστον τόσην επιθυμίαν νά λαλή, όσην έγώ νά μανθάνω. ‘Οθεν και περιωρίσθην εις τό έργον τού άκορατού.

— Μά υπανδρεύουν, έπρόσθεσεν ή νεανίς, νεύουσα χαμαί τούς όφθαλμούς.

Τό με υπανδρεύουν τούτο ήτον περιεκτικώτερον όλοκλήρου ραψωδίας.

Με υπανδρεύουν—δηλαδή δέν είμαι πλέον κοράσιον καθώς έχθές' είμαι άκόμη κόρη, πλην ύπομονή' θά με είπουν κυρίαν έντός όλίγου' θά έχω καζιμίριον και σύζυγον νά δειξώ.

Με υπανδρεύουν—δηλαδή μετ' όλίγον θά περιπατώ με τήν κεφαλήν δοθην, άν και σήμεραν νεώ χαμαί τούς όφθαλμούς; ώ; παρθένο; δέν θά ύπακούω πλέον εις διδασκάλους και ύποδιδασκάλους' θά λέγω και έγώ' θείω.

Με υπανδρεύουν—δηλαδή μετ' όλίγον θά ήμαι κατί τι ως βασίλισσα, δεγυμένη σεβασμούς και προσκυνήσεις πανταχόθεν' θά έχω όλίγου μου άλλους μεν λέγοντας ότι είμαι ύραια, άλλους δε ότι είμαι εύφυής, και κολακεύοντάς με μυριοτρόπως. ‘Εως τώρα μόλις μ' εκύτταζαν' εις τό εξής θά ήμαι τό κέντρον τώτων βλεμμάτων, τώτων φροντίδων, τώτων περιποιήσεων. ‘Εν ένι λόγω, από τούδε θά έχουν νά κάμουν μ' έμέ.

Με υπανδρεύουν—έπρεπεν άκόμη νά σημαίνη' έχθές, δέν ήγάπων κανένα' σήμεραν άγαπώμαι και άγαπώ! ‘Εχθές, έζων διά τόν έαυτόν μου' εις τό εξής θά ζω πρδ πάντων δι' άλλον όστις έχει τήν ζωήν μου, έχει όλα όσα άνήκουν εις έμέ, τούς λογισμούς μου, τήν ήλικίαν μου! ‘Ιδού διατί είμαι υπερέφανος, και διατί είμαι εύτυχέστερα άκόμη παρ' ότι είμαι υπερέφανος!

‘Αλλ' εις τās δεσφραμμένας μας κοινωνίας, μεταξύ δέκα παρθένων υπανδρευομένων, αι έννά πέν άλλο συλλογίζονται παρ' τόν νυμφεύμενον αυτές σύζυγον. ‘Ο σύζυγος περιστάνει τήν έλευθερίαν, τήν πολυτέλειαν, όλας της τύχης και της ματαιότητας τās απολαύσεις. ‘Αποβλέπουν λοιπόν εις τόν γάμον άφηρημένως, ως εις άντικατοπτρισμόν άπατηλόν, τόν όποιον ή νεανική των φαντασία βλέπει με προκατειλημμένους εύ-

νίκως όφθαλμούς. ‘Ο καλύτερος λοιπόν σύζυγος είναι εκείνος όστις εύκολόνει περισσώτερον τήν πολυτελή τούτην και επιδεικτικήν εύημερίαν, πλήρη θελητήρων εις τήν φαντασίαν διά τόν έως τότε λιτόν εις τό έσωτερικόν της οικογενείας βίον. Πώς δε τά έπακλόουθα τών παραδόξων τούτων ιδεών, ός τό παραλείψωμεν.

Με υπανδρεύουν, είπεν ή κυρία Πιπίνα. Δέν ήθέλησα λοιπόν και έγώ νά ρανώ όλιγώτερον μεταδοτικώς.

— Και έμέ ύσαύτως, είπα.

— Και σάς, κύριε;

— Ναι, κατ' δυστυχίαν, κυρία μου.

Τό κατ' δυστυχίαν δέν παρετηρήθη' ήκουσε μόνον τό άλλο. ‘Εκείνο τό και έμέ ύσαύτως έφθασε νά με κάμη νά διατρέξω εις έν δεύτερον λεπτόν πολλών ήμερών δρόμον πλησίον της παιδικής ταύτης, ήτις έρρίψε τότε επάνω μου γλυκύ και φιλικόν σχεδόν βλέμμα' τήν αϊφνίδιαν αυτήν συμπάθειαν έχρεώσαστον βεβαίως εις τήν θέσιν τού μελλονύμφου. Ηόσον ήρωσαν όμως εις έμέ τότε ότι υπήγαίνα νά νυμφευθώ!

‘Αναμνησθήτω, άξίωσιν δέν είχα νά εκτοπίσω τόν άντερραστήν μου, και νά καταλάβω θέσιν τήν όποιαν ή συνθήκη της κυρίας Σωφρονίας δέν μ' επέτρεπεν ούτε καν νά φαντασθώ. Μολαταύτα, είχα άποφασίσει νά προχωρήσω, χωρίς νά συλλογισθώ πού ήδύναμην νά φθάσω. Ηιστάω κήπτει εις τό πεπρωμένον' λέγω ότι εκεί μόνον φθάνομεν όπου είναι γεγραμμένον ότι πρέπει νά φθάσωμεν, ήτι και άν πάθωμεν λαμβάνοντες ταύτην μάλλον ή εκείνην τήν διεύθυνσιν' ύθεν ποίς τί νά στενοχωρώμεθα, πρds τί νά συλλογίζώμεθα, πρds τί νά προβλέπωμεν; Τό φέρον ός μάς φέρη' κήπτει θά φθάσωμεν.

— Γρήγορα; . . με ήρώτησε δειλώς και περιέργως συνάμα.

— Μόλις φθάσω' διά τούτο και μόνον ύπάγω.

— Και έγώ ύσαύτως, είπε τότε και αυτή.

— ‘Αλλά σεις τούλάχιστον, κυρία μου, έσυμβουλεύθητε τήν κλίσην της καρδίας σας' . . τόν γνωρίζετε βεβαίως τόν κύριον σύζυγόν σας' ένθ' έγώ. . .

— ‘Ενώ σεις, κύριε;

— Δέν γνωρίζω καν τήν μνηστήν μου.

— Και έγώ ύσαύτως.

— Πώς! κυρία μου, και σεις. . .

‘Η άμαξα έστάθη' είχαμεν φθάσει εις τήν κορυφήν.

Πείν λάβω καιρόν νά τελειώσω τήν φράσιν μου, ο πατήρ επρόβαλεν εις τήν θυρίδα τό παχύ του πρόσωπον, και κατέλαθε τήν θέσιν του πλησίον της θυγατρής του.

“Ο,τι προείπα έγινετο. ‘Η όμίχλη διεσκεδάζετο όλίγον κατ' όλίγον από τās λαμπράς τού ήλιου ακτίνας' έντός μιας ή δύο ώρων θά είχα-

μεν ζέστην ἀνυπόφορον. Ἡ νεανία ἐξετάλιξε τὴν κεφαλὴν της, καὶ, ἐξάγουσα μικρὸν ἀποπρον, ἀρχίζε νὰ διυλίζῃ μὲ τὸ ἐν τῶν κτενίων της τοὺς πίπτοντας ἐπὶ τῶν ὀμων της μακροὺς καὶ ζανθοὺς πλοκάμους. Κόπος, ἀταξία ἢ πλεον ἀφρόντιστος, κόμη ἀμελῶς διασπαρμένη, ἐνδύματα κατατετριμμένα, ὅλα ἀρμόζουσι εἰς ταύτην τὴν ἡλικίαν. Καὶ τὸ θαῦμα τοῦτο τῆς νεότητος καὶ τῆς καλλονῆς ἐμελλεν, αὐριον ἢ μεθαύριον, νὰ γείνη κατάκτημα μαθητοῦ τινος ἐργαστηρίου, καὶ οὕτω νὰ μεταμορφωθῇ ὁ ἄγγελος εἰς κοινὴν πωλήτριαν.

Καὶ εἰς τὸ καιρὸν καὶ εἰς τὸ καιρὸν, δὲν ἀρκεῖ ἡ θέλησις, χρειάζεται δύναμις· καὶ ἐδῶ ἡ περίστασις ἦτον ἀκαυθόδη. Ἐκαμὰ οὐσιώδη ἀνακάλυψιν ἤξευρα ὅτι ἡ ὑπανδρεία τῆς κυρίας Πιπίνας δὲν ἐγένετο κατ' ἐκλογὴν καὶ συγκατάθεσιν της, ὅτι δὲν ἦτον οὔτε ἔρωσ οὔτε κλίσις εἰς τὸ μέσον, ὅτι, ἐν ἐνὶ λόγῳ, ὁ ἐλθὼν τὸν ὀποιον ἔλεγα νὰ νικήσω δὲν ἦτον, αὐτὸς καὶ ἑαυτὸν, λίαν ἀξιόφοβος. Καὶ μολταῦτα, τὸ ἔργον μου ἦτον ὄχι ὀλίγον δυσχερές· ἔπρεπε νὰ λυθῶ συγχρόνως ἀπὸ τῆς δεξιᾶς μὲ τὰ ὀποῖα ἡ καλοκάγαθία τῆς φιλότιτης θείας μου μὲ εἶχε δέσει, καὶ συγχρόνως νὰ ἐκλύσω μέχρι δεσμῶν τὴν καρδίαν θυγατρὸς πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν τοῦ πατρὸς της, χωρὶς ἄλλο μέσον παρὰ τὴν εὐγλωττίαν μόνην τῶν ὀμμάτων, καὶ τοῦτο ἐντὸς εἰκοσιτεσσάρων ὥρων.

Ἡ νεανία, ἀφοῦ ἔβλεπεν εἰς τὰξιν καὶ ἀρμονίαν τὴν κυματίζουσαν κόμην της, ἐρευνῶσα τὸν σάκκον της ἐξήγαγε κύλινδρον χαρτίων, τὰ ὀποῖα ἀπὸ τὴν ὄλιαν εἰδικὴν μορφήν των ἐγνώρισα ὅτι ἦσαν ἐπιφυλλίδες, ἐφημερίδων. Νὰ σὰς εἰπῶ τίνας ἐφημερίδας, εἶναι ἀδύνατον, διότι μόνον τὸ κάτω πάτωμα εἶχε μείνει, τὸ εἰς τὸ εἶδος τοῦτο τῆς φιλολογίας διωρισμένον, καὶ προσίτην ἐπίσης καὶ εἰς μεγάλους καὶ μικροὺς νόμους, καὶ εἰς μεγάλα καὶ μικρὰ βαλάντια.

Φαίνεται ἐκ τούτων ὅτι ἀναγινώσκονται μυθιστορίαι εἰς τὰ σχολεῖα καὶ μοναστήρια, κρυφίως ἴσως, ἀλλ' ὡς τὸσον ἀναγινώσκονται, ἐνῶ ἔπρεπε μὲ πᾶσαν ἀυστηρότητα νὰ ἐμποδίζονται.

Συνέλαβα τὴν ἰδέαν νὰ ἐμβῶ εἰς ὀμιλίαν μὲ τὸν πατέρα. Ἡ ἀνοιχτὴ δὲ καὶ ἀδόλος φυσιογνωμία του ὑπέσχετο πληροτέραν ἐκ μέρους του ὑποδοχὴν. Ἀλλὰ παρητήθη ἐνθὺς τῆς ἰδέας ταύτης διότι τὸ ἐθεώρησα ὅπως μάταιον· ὁ καλὸς ἄνθρωπος εἶχε δώσει τὸν λόγον του, καὶ, ὅσον ἂν τοῦ ἐνέπνευ συμπαθείαν μὲ τὰς θεωρίας μου, δὲν ἦτον δυνατὸν νὰ ἐλπίσω ἀνατροπὴν συμφωνίας ἐγγὺς οὔσης νὰ ἐκτελεσθῇ.

Ἐνῶ λοιπὸν ἐσκεπτόμην περὶ ἄλλου τρόπου ἐφόδου, ἡ ἀμαξία ἔτρεχε καὶ ὁ καιρὸς συγχρόνως καὶ, καθὼς ἐγὼ ἐβλάδιζα, ἦτον φόβος πολὺς μὴ με καταλάβῃ τὸ τέλος τοῦ ταξιδίου τὸσον ὀλίγον προχωρημένον, ὅσον ἤμην εἰς τὴν ἀρχὴν.

Ὅταν ἀρχίζα πλέον νὰ καταφρονῶ τὸν ἑαυτὸν μου διὰ τὴν ἄγονον ὄλιαν φαντασίαν μου, ὅταν ἡ ἀμαξία ἐσταμάτησεν εἰς σταθμὸν τινα ὅπου ἔπρεπε νὰ μείνωμεν ἐν τέναρτον τῆς ὄρας.

Ἀμέσως τότε ἐνεφανίσθη εἰς τὴν θυρίδα τῆς ἀμάξης ὑπέρτης πανδοχείου, προσκαλὼν τοὺς δδοσιπόρους νὰ καταβοῦν, καὶ νὰ προγευθοῦν καφὸν μὲ γάλα, καὶ ἄλλα τινὰ φαγητὰ πρόχειρα.

— Ἀκούσ ἐκεῖ, ἀκούσ ἐκεῖ, πῶς δὲν ἐρχόμεθα, ἐξεφώνησεν ὁ κατὰ προσδοκίαν πενθερὸς μου. Ἔλα, Πιπίνα μου, γρήγορα· μόλις ἔρχομεν καιρὸν νὰ ροφήσωμεν ὀλίγον καφὸν· δὲν ἔχομεν βέλεια σκοπὸν νὰ περάσωμεν ἐδῶ τὴν νύκτα.

— Εὐχαριστῶ, πάτερ μου, ἀπεκρίθη ἡ νεανία, χωρὶς νὰ σηκώσῃ καὶ τοὺς ὀφθαλμούς· ἀπὸ τὴν ἀγαπητὴν της ἐπιφυλλίδα· δὲν πεινῶ παντάπασιν.

— Καλὸ τί λέγεις; καφὸν, καλὸ, μὲ γάλα ζεσταμένον.

— Εὐχαριστῶ, πάτερ μου· εἶναι πολλὰ πρῶτὴ ἀκόμη.

— Ὅπως θέλῃς· τόσῳ χειρότερον διὰ σὲ ἂν ὕστερον πεινάσῃς· ποῖος σοῦ πταίει;

Καὶ, ταῦτα λέγων, ἔβλεπε τὴν ἑνα πύδα καὶ μετὰ ταῦτα τὴν ἄλλαν εἰς τὸ ὑποπόδιον τῆς ἀμάξης, ὥστε ἐντὸς ὀλίγου ἐπάτησε καὶ μὲ τοὺς δύο τὴν γῆν.

Ὁ πανδοχεὺς μ' ἐπροσκάλεσεν ἐπίσης νὰ καταβῶ· ἀλλὰ, καὶ εἰκοσιτεσσάρων ὥρας ἂν ἤμην νηστικός, δὲν ὀ' ἄφωνα τὴν θέσιν μου εἰς παραμόλιαν στιγμὴν.

Ἐπισημαστέον

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΣΒΕΣΤΟΥ Η ΤΙΤΑΝΟΥ

Α'

Ἐκ τῶν ἐν τῇ φύσει ὑπαρχουσῶν ὕλων ἄλλοι γὰρ εἶναι τοσοῦτον γνωστοὶ καὶ τοσοῦτον πολὺχρηστοὶ ὅσον ὁ ἀσβεστόλιθος ἢ τιτανόλιθος. Ἐκ τοῦ λίθου τούτου κατασκευάζονται τὰ ὀικοδομημάτα καὶ τὰ μνημεῖα, διὰ τῶν ὀποῖων διακινῶνται αἱ ἀναμνήσεις καὶ ὁ πολιτισμὸς ἐνὸς λαοῦ καὶ ἡ ἀρχιτεκτονικὴ ἐν ταῦτῳ τῶν τεχνιτῶν του.

Ὁ λίθος οὗτος ὡσαύτως παρέχει τῷ ἀνθρώπῳ πολὺτιμον προῖον, τὴν ἀσβεστον, ἣς ἡ χρῆσις πρὸς τὴν κατασκευὴν τοῦ συγκολλητικοῦ πηλοῦ (λάσπη) τῶν λίθων τῶν κτιρίων ἀρχεται ἀπ' ἧς ὁ ἀνθρώπος ἠσθάνθη τὴν ἀνάγκην τῆς εὐζωίας, καὶ κατελήφθη ὑπὸ τοῦ αἰσθηματός του καλοῦ. Ὅντως δὲ οἱ πρῶτοί του λαοὶ, οἱ οἰκήσαντες τὴν γῆν ἐν ἀρχῇ τῶν ἱστορικῶν χρόνων, κατόρθωσαν μὲν ἀληθῶς ἐπιθέτοντες ὀγκώδεις λίθους ἐπ' ἀλλήλους νὰ ἐγειρωσι κτίρια, ὧν ἡ στερεότης εἶναι ἔτι καὶ νῦν ἐκπληκτικὴ, ἀλλὰ καὶ τὰ κυκλώπεια αὐτὰ τεῖχη, καὶ οἱ βωμοὶ οἱ ἐγερόντες ἐκ δύο λίθων ἀλλοπαλλήλων, καὶ οἱ μονόλιθοι, ὧν ὁ σκοπὸς οὐπω ἐγνώσθη, ὄντες ἔγχοι ἀκατεργάστων λίθων καὶ

δείγματα ἀτελοῦς τέχνης, ἀντικατεστάθησαν ὑπὸ ὀικοδομημάτων μαρτυρούντων ἀξίαν λόγου πρὸδον τοῦ ἀνθρωπίνου νοῦς· διότι εἰς τὴν κατασκευὴν αὐτῶν ἐγένετο χρῆσις ὕλικου κατεργασμένου διὰ τοῦ σιδήρου, καὶ συγκολλημένου διὰ τιτανόδους πυράματος.

Ὡς πρὸς τοῦτο δὲ παρατηροῦμεν ὅτι αἱ συγγραφαὶ τῶν ἀρχαίων καὶ τὰ μνημεῖα τὰ διαφυγόντα τὴν φθορὰν τοῦ χρόνου ἀναφέρουσιν ὅτι οἱ ἄνθρωποι πρῶτότατα ἐγνώρισαν τὴν διὰ τῆς θερμάνσεως εἶδου; λίθου παραγωγὴν ὕλης, ἣτις ἐνουμένη μεθ' ὕδατος καὶ ἀμμου ἀποκτᾷ τὴν ἰδιότητα νὰ σκληρύνεται ἐν τῷ ἀέρι καὶ νὰ συνδέῃ στερεῶς πρὸς ἀλλήλους τοὺς λίθους τῶν ὀικοδομῶν.

Πολὸ ὅμως ὕστερον ἡ ἐπιστήμη, προῖον τῆς παρατηρήσεως καὶ τῶν πειραμάτων, ἐξήγησε καὶ τὰ φαινόμενα, ἕτινα καταφαίνονται ἐν τῇ κατασκευῇ τῆς ἀσβεστοῦ, καὶ ὠδήγησε τὸν βιομήχανον εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ ὀρυκτοῦ τοῦ καταλλήλου πρὸς παραγωγὴν αὐτῆς, καθὼς καὶ εἰς τὴν ἐπιστημονικὴν προπαρασκευὴν καὶ τὸν τρόπον τῆς χρήσεως. Αἱ σπουδαῖαι αὗται ἀνακαλύψεις ἀνάγονται εἰς τοὺς χρόνους, καὶ' οὗς οἱ σφραῖ σπερούμενοι ἔτι ἀσφαλοὺς μεθόδου ἀνεζήτουν ψηλαφητῶς τὰς ἰδιότητας τῆς ὕλης· συνέπειαν δὲ κυρίως εἰς αὐτὰς αἱ ἔρευναι τοῦ Παρακέλσου, τοῦ Πλάν Χελμὸντ καὶ τοῦ Βλάκ. Ἐς ἐκτελέσωμεν ἤδη καὶ ἡμεῖς τὰ πειράματα, τὰ ὀποῖα τὸ πρῶτον ἐποιήσαντο πρὸ τριῶν ἑκατονταετηρίδων οἱ περιόνουμοι οὗτοι ἀλχημισταί, ἵνα λάθωμεν σαφῆ ἔννοιαν καὶ ἀκριβῆ τῆς καταστάσεως τοῦ ἀσβεστολίθου καὶ μεταχειρισθῶμεν τὴν ἐκ τούτων γνώσιν ὡς ἀφετηρίαν εἰς τὴν προκειμένην μελέτην.

Ἐς οἴσωμεν λοιπὸν πρὸς τοῦτο τεμάχιον ἀσβεστολίθου εἰς πῆλινον ἀμβικκον (λαμπικόν) τοῦ ὀποῖου τὸν λαμῖν ἐμφράσωμεν διὰ πόματος ἐκ τοῦ μέσου τοῦ ὀποῖου διαπερῶμεν ὕαλινον σωλῆνα κεκυρωμένον, ὃν ἐμβαπτίζομεν εἰς πλατὺ ἀγγεῖον πεπληρωμένον ὕδατος. Τοῦτο πράξαντες ἂς θερμάνωμεν ἤδη τὸν ἀμβικκον τοῦτον μέχρι πυρκαϊώσεως. Μετὰ τὴν πυράκτωσιν πρῶτον παρατηροῦμεν ἀναερασμὸν ἐν τῷ ὕδατι τοῦ πλατέος ἀγγείου προερχόμενον ἐκ τοῦ στόματος τοῦ ὕαλινου σωλῆνος. Τὸ φαινόμενον τοῦτο μαρτυρεῖ ὅτι ἐκ τοῦ ἀσβεστολίθου ἐκφεύγει ἀέριον διὰ τῆς θερμάνσεως.

Τὸ ἀέριον τοῦτο εἶναι δυνατὸν νὰ συλλεχθῇ. Συνάγεται δὲ διὰ τρόπον πρὸ πολλοῦ γνωστοῦ τοῖς χημικοῖς, τοῦ ἐξῆς· Πληροῦσιν ὕδατος ὕαλινον ἀγγεῖον στενοῦ στόματος, ὅπερ ἐμφράσσοντες διὰ τῆς παλάμης τῆς χειρὸς ἀναστρέψουσι καὶ ἐμβαπτίζουσιν εἰς τὸ ὕδωρ ὑπεράνω τοῦ στόματος τοῦ σωλῆνος, ἐξ οὗ διεκφεύγει τὸ ἀέριον· τοῦτου γενομένου βλέπει τις τὸ μὲν πληροῦν τὸ ἀγγεῖον ὕδωρ ἠρέμα ὑποχωροῦν, τὰς δὲ

φυσαλίδας τοῦ ἀερίου πληρούσας τὸν χώρον τοῦ ὕαλινου ἀγγείου, ὅπερ κατόπιν πωματίζεται καὶ οὕτως ἔχουσιν αὐτὸ πλῆρες ἐκ τοῦ ἀερίου, ὅπερ θέλουσι νὰ ἐξετάσῃσι καὶ σπουδάσωσιν.

Ἀπλῆ ἐν πρώτοις παρατήρησις τοῦ ἀερίου τούτου δεικνύει ὅτι δὲν διαφέρει πῶσος τοῦ ἀερίου ἂν ὅμως βυθίσωμεν εἰς τὸ ἀγγεῖον ἀνημμένον κηρίον, αὐθῶρεϊ σθέννται, ἐξ οὗ καταφαίνεται ὅτι εἶναι ὄλιαν ἰδιαζούσης φύσεως. Ἐν τῇ χημείᾳ σήμερον καλεῖται τὸ ἀέριον τοῦτο ἀνθρακικὸν ὀξέος.

Ἡ ὕλη δὲ, ἣτις ἐναπέμεινεν ἐν τῷ ἀμβικκῳ μετὰ τὴν ἐντελῆ πυράκτωσιν, δηλαδὴ μετὰ τὴν ἐντελῆ ἐκπομπὴν τοῦ ἀερίου, εἶναι ἡ ἀσβεστος. Κατὰ τὸ ἐξωτερικὸν ὀλίγον διαφέρει τοῦ λίθου ἐξ οὗ παρήχθη, ἐὰν ὅμως ἐμβυθίσωμεν αὐτὴν εἰς ὕδωρ καταδεικνύεται ἡ μεγάλη ἀλλοίωσις, τὴν ὀποῖαν ὑπέστη, διότι μετ' ὀλίγον ἀναπτύσσει μεγάλαν θερμότητα, ἐξ ἧς μέρος τοῦ ὕδατος μεταβάλλεται εἰς ἀτμὸν· ὁ ἀτμὸς ἐκφεύγει διὰ φυσαλίδων καὶ τὸ ὕδωρ βράζει. Οὕτω δὲ ἐνῶ ὁ τιτανόλιθος ἢ ἀσβεστόλιθος εἶναι ἀδιάλυτος ἐν τῷ ὕδατι, ἡ ἀσβεστος τούναντιαν διαλύεται εἰς αὐτὸ, ἀλλ' εἰς μικρὰν ποσότητα, μετασχηματίζομένη εἰς πυκνὴν μάζαν.

Ἐὰν δὲ ἀναμίξωμεν μεθ' ὕδατος ὀλίγον ἐκ τῆς μάζης ταύτης καὶ διηθήσωμεν (σουρώσωμεν, ὡς κοινῶς λέγομεν) αὐτὸ, λαμβάνομεν διαφανὲς ὕγρον καλούμενον τιτανίνον ὕδωρ, κοινῶς ἀσβεστόνερον.

Οὕτω λοιπὸν ἡ πυράκτωσις τοῦ ἀσβεστολίθου ἢ τιτανολίθου, γενομένη καταλλήλως, διδάσκει ἡμᾶς τὸ μυστήριον τῶν συστατικῶν της. Συνίσταται δηλαδὴ ἐκ δύο ὕλων, ἐξ ἀγροῦ ἀερίου, τοῦ ἀνθρακικοῦ ἀερίου, καὶ ἐξ οὐσίας τινὸς λευκῆς, στερεᾶς, τῆς ἀσβέστου ἢ ἐπιστημονικώτερον τιτανίτιδος γῆς.

Ἀλλ' ἂς φέρωμεν κατὰ τὴν μέθοδον τοῦ Πλάκ ἀπόδειξιν καταφανεστέραν τῆς συνθέσεως ταύτης, παράγοντες ἀσβεστόλιθον ἐκ τῶν δύο αὐτοῦ στοιχείων· πρὸς τοῦτο ἂς λάθωμεν ἀγγεῖον πλῆρες ἀνθρακικοῦ ἐξέος καὶ ἂς βίψωμεν εἰς αὐτὸ ποσότητα τιτανίνου ὕδατος (ἀσβεστονέρου). Ἐἰ παρατηροῦμεν; ὅτι τὸ ὕδωρ ἐν ἀκαρεῖ θολοῦται καὶ λευκὴ κόμην σχηματίζεται ἐν αὐτῷ, καταπίπτουσα εἰς τὸν πυθμὸν τῆς φιάλης. Ἡ κόμην αὕτη εἶναι τιτανόλιθος ἢ ἀσβεστόλιθος, προκύψας ἐκ τῆς ἐνώσεως τῆς ἀσβέστου καὶ τοῦ ἀνθρακικοῦ ὀξέος· διότι ὁ ἀσβεστόλιθος ὡς ἀδιάλυτος ἐν τῷ ὕδατι ἀπηλωρίζεται αὐτοῦ καὶ διὰ τοῦ βάρους του καταπίπτει εἰς τὸν πυθμὸν.

Τὰ δύο ταῦτα πειράματα παρέχουσιν ἀνεμφισβήτητον ἀπόδειξιν τῆς συνθέσεως τοῦ ἀσβεστολίθου, παρέχουσι δὲ σύνημα καὶ παραδείγμα ἐκ τῶν τελειότερων καὶ ἀπλουστερῶν τῶν δύο μεθόδων, ἂς μεταχειρίζονται οἱ χημικοὶ ὅ-

πως έρευνώσι την σύστασιν των σωμάτων. Η πρώτη συνίσταται εις την αποσύνθεσιν ύλης εις τὰ στοιχεία τὰ απχρτίζοντα αυτήν, και ονομάζεται *ανάλυσις*, ή δευτέρα δέ εις την παραγωγήν σώματος συνθέτου διά τής συνθέσεως των στοιχείων αυτού και ονομάζεται *σύνθεσις*. Έπί των δύο τούτων μεθόδων τής πειραματικής σπηριζόμενοι οί έπιστήμονες ώνόμασαν την ούσιαν, ήτις είναι τὸ υποκειμενον τής προκειμένης ήμῶν μελέτης, *άνθρακικήν τίτανον*. Η λέξις αὐτή δηλοῖ τὰ παραγόμενα τής ἀναλύσεως και τής συνθέσεως αὐτῆς. Εἶναι δὲ προτιμητέα τής λέξεως τιτανόλιθος ή ασβεστόλιθος.

Γινώσκοντες ἤδη τίνι τρόπῳ δυνάμεθα ν' αναγνωρίζωμεν την άνθρακικήν τίτανον μεταξὺ των διαφόρων ποικιλίωσι στερεῶν σωμάτων, των συνιστάντων την ήμετέραν γῆν, ἄς ἀκολουθήσωμεν τὸν φυσιολόγον εις τὰς ἐκδρομὰς αὐτοῦ, και ἄς ἐξετάσωμεν ἐπιμελῶς την ούσίαν αὐτήν, την τοσοῦτον ὠφέλιμον εις την βιομηχανίαν.

Β'

Η άνθρακική τίτανος είναι μία των ἀφθονωτέρων ὕλων των διακεχυμένων εν τῇ φύσει αὐτῇ και μόνη ἀποτελεῖ ὀλοκλήρους σειρὰς ὀρέων, ὑπὸ ποικιλιωτάτας ὑπάρχουσα μορφάς.

Οὕτως εν Ἰσπανίᾳ εὐρίσκεται άνθρακική τίτανος τοσοῦτον διαφανῆς και καθαρά, ὥστε ὁμοιάζει πρὸς την ὠραιότεραν ὕαλον, ἔχει δὲ σχῆμα ἀμετάβλητον στερεοῦ σώματος, ἔχοντος ἐξ ἐπιφανείας βρομοειδεῖς. Η άνθρακική αὐτή τίτανος είναι σπανιωτάτη, διὸ και σχεδὸν μόνον δύναται τις νὰ εἶῃ αὐτήν εν τοῖς ὀρυκτολογικῶς μουσειοῖς.

Τὸ ἔδαφος τῆς Ἀττικῆς συνίσταται σχεδὸν εν κοινῆς πυκνῆς τιτάνου ἐπικαλυπτούσης ἄλλα στρώματα συνιστάμενα ἐξ ἀτιζώϊκου συστολίθου. Ἄπανα σχεδὸν ή στερεὰ Ἑλλάς και μέγα μέρος τῆς Πελοποννήσου συνίσταται εν τῆς πυκνῆς και ἀκρυσταλλώτου καίτης τιτάνου, ἐχούχης διαφόρους παραλλαγὰς εις τοὺς κατὰ μέρος τόπους. Τὸ αὐτὸ δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν και περὶ των νήσων, ἐξαιρέσει ὀλίγων.

Ὁλοως διάφορον είναι τὸ μάρμαρον, ήτοι ή λευκή κοκκώδης και κεκρυσταλλωμένη διά κρυστάλλων μικρῶν και συγχευμένων πρὸς ἀλλήλους τίτανος, ή ἀρκούντως καθαρά, και σκληρὰ ὕπως φαίνεται.

Τὸ λευκὸν μάρμαρον ἀφθονεῖ εν Ἰταλίᾳ εν τῇ δειράδι των Ἀπεννίνων, ἐνθα ἀποτελεῖ βραχώδεις κορυφὰς ἐπ' αὐτῶν. Ἐντεῦθεν δ' οἱ λατόμοι ἀποσπῶντες ὀγκώδη τεμάχια κατακρημνίζουσιν εις τὸ βάθος των ρευμάτων των ὀρέων, ἐξ ὧν παραλαμβάνουσι αὐτὰ δι' ἄμαξῶν.

Η Ἑλλάς ὡσαύτως ἔχει ἀφθονίαν μαρμάρων. Πρώτης ποιότητος είναι τὸ μάρμαρον τοῦ Πεντελικοῦ, τοῦ ὄρους Μαρπησσης τῆς Πάρου, των θέσεων Πύργου, Χοστερνίθς, Καρδιανῆς τῆς Τή-

νου' κατωτέρας ποιότητος είναι τὰ μάρμαρα τῆς Σκιάθου, Νάξου, Σύρου, Θερικῆς Ἀττικῆς, και ἑτέρων μερῶν. Χονδρόκοκκον μάρμαρον εὐρίσκεται εν Ἀνάφῃ, Ἀνδρῶ, Σίφῳ, Νάξῳ. Τὸ τοῦ Ὑμπττοῦ είναι λευκὸν μετα φαίϊν βαδιδώσεων. Ἐπί τινων μερῶν τῆς Τήνου εὐρίσκεται και κυανοῦν λεπτόκοκκον, ἀλλαγῶ δὲ σκοτεινῶφαιον ή μελανίζον. Ἐπί τῆς Σικίνου ὑπάρχει κυανοῦν χονδρόκοκκον. Ἐπί τῆς Σκίρου λευκὸν μετ' ἐρυθρῶν βαδιδώσεων. Τὰ πλείστα των εἰδῶν τούτων χρησιμοποιοῦνται εις την οἰκοδομικήν, και ἄλλα ἀντικείμενα πολυτελείας.

Οἱ διάφοροι χρωματισμοὶ των μαρμάρων προκύπτουσιν εν ξένων οὐσιῶν, οἷαι ή σιωρία ή τὸ ὀξειδίου τοῦ σιδήρου, αἵτινες διακεχυμένα εις την φύσιν παράγουσι φλέβας διαγραφούσας πολυλάκεις τεχνικὰς και χαρῆσσας γραμμὰς. Ἐνίοτε δὲ και κόγχαι μετὰ των ὀστράκων αὐτῶν ἐκεκρυσταλλωμένα εν τῷ μάρμαρῳ σχηματίζουσι ποικιλιώτατα σχήματα.

Λειαινεται δὲ τὸ μάρμαρον κατὰ πρῶτον τριβόμενον διά κισσήρεως (ἐλαφρόπετρας) ή ἀμμολίθου, εἶτα δὲ διά σφύριδος ή δι' ἐρυθροῦ τῆς Ἀγγλίας κατ' ἀρχὰς μὲν ἀδροκόκκου εἶτα δὲ λεπτοκόκκου.

Η εκ του μαρμάρου κατασκευαζόμενη ἀσβεστος είναι ἄκρας καθαρῆτος, χρήσιμος εις τὰς εν ταῖς χημείαις ἐργασίας.

Εἰς την άνθρακικήν τίτανον ἀνήκει και ή κρητις (τυμπίσιρι). Πείραμα δὲ ἄξιον λόγου σοφοῦ Ἀγγλοῦ κατέδειξεν ὅτι ή κρητις και τὸ μάρμαρον είναι τῆς αὐτῆς φύσεως και τοῖς ἔχουσι τὰ ἐξωτερικὰ αὐτῶν χαρακτηριστικὰ τοσοῦτον διάφορα. Ὁ περιώνυμος Χάλλ (Hall) ἔθεσεν εντός σωλήνος πυροβόλου ἀδιαπνεύστως κεκλεισμένου τεμάχια κρητιδος, και ἐπυράκτωσεν αὐτὸν ἐσχυρῶς. Τὸ άνθρακικὸν δὲξὸν δὲν ἠδύνατο νὰ διαφύγη, διὸ ή κρητις ἐτάκη, ἀλλὰ δὲν ἀποσυνετίθη' ἦταν δὲ ὁ σωλήν τοῦ πυροβόλου ἐψυχράθη ὁ Χάλλ ἐξήγαγε κύλινδρον μαρμάρου.

Αἱ κόγχαι ή τὰ ὀστρακα των ὀστρέων και εν γένει τὸ πετρώδες περιελάλυμα των ζῶων τοῦ γένους τούτου σύγκεινται ἐξ άνθρακικῆς τιτάνου. Διὸ εις τινὰς χώρας παραλλας, σπανιζούσας τιτανόλιθου, κατασκευάζουσιν ἀσβεστον πυρακτούντες τὰς κόγχας των ὀστρέων. Τὸ κέλυφος των ὠν, τὸ ὀστέον τοῦ σκελετοῦ τοῦ ἀνθρώπου και των ζῶων κατὰ μέγα μέρος συνίστανται ὡσαύτως ἐξ άνθρακικῆς τιτάνου.

Η οὐσία λοιπὸν αὐτῆ εὐρίσκεται εν ἀφθονίᾳ εις την φύσιν. Πᾶσαι δὲ αἱ διάφοροι ποικιλίαι αὐτῆς ἔχουσι κοινὸν χαρακτῆρα, ὅτι πυρακτούμεναι παράγουσι άνθρακικὸν δὲξὸν και ἀσβεστον.

Ἐξετάσωμεν ἤδη ταύτην την χημικὴν ιδιότητα εν λεπτομερείᾳ. Πρὸ τούτου δὲ ἄς γνωρίσωμεν τὰς ὕλας, αἵτινες ἀποτελοῦσι διά τῆς ἐνώσεως αὐτῶν τὸν τιτανόλιθον.

Γ'

Τὸ άνθρακικὸν δὲξὸν ἔχει δύο ιδιότητας κυρίας, δι' ὧν διακρίνεται των λοιπῶν ἀερίων. Πρῶτον σβένει τὰ καιόμενα σώματα και θολοῖ τὸ τιτάνινον ὕδωρ, σχηματίζον άνθρακικήν τίτανον, και δεύτερον είναι ὄλωσ ἀκατάλληλον πρὸς εἰσπνοήν' ἐὰν θέσωμεν ζῶον εν ἀτμοσφαίρα περιεχούσῃ μεγάλην ποσότητα άνθρακικοῦ δέξου θνήσκει αὐθιμαρῆ. Ὁ Σεγκέν (Seckin), γάλλος ἐπιστήμων, διὰ πειραμάτων, ἄτινα ἐφήρμοσεν ἐφ' ἑαυτοῦ, κατέδειξεν ὅτι θταν ὁ ἀήρ περιέχῃ κατὰ τὸ 1/4 τοῦ ὄλου αὐτοῦ ὄγκου άνθρακικὸν δὲξὸν δύναται νὰ ἐπιφέρῃ θάνατον ἐξ ἀσφυξίας. Τὰ πρῶτα δὲ συμπτώματα τῆς παθήσεως είναι ἀδιαθεσία, σκυτοδιναΐσεις, ἔπειτα δὲ λειποθυμία και θάνατος.

Τὸ ὕδωρ δύναται νὰ διαλύσῃ μικρὰν ποσότητα άνθρακικοῦ δέξου' μεταβάλλεται δὲ τότε εις σπῆν γεύσεως ὀρμιεας και ὑποξύνου, γνωστοῦν ἡμερον εις πάντας ὡς ὕδωρ ἀεροφόρον, ή ὕδωρ τοῦ σέ.τε.ς. Εὐκόλως δὲ καταδεικνύεται ὅτι τὸ ἀέριον, ὅπερ ἐκφεύγει εκ τοῦ ὕδατος τούτου, είναι άνθρακικὸν δὲξὸν, ἐὰν χύσωμεν μικρὰν ποσότητα εκ τοῦ ὕδατος τούτου εις φιάλην, και εἰσαγάγωμεν εντός αὐτῆς ὕταν παύση ὁ ἀναβρασμὸς ἀναμμένον πυρεῖον' τότε παρατηρούμεν ὅτι και εις μὲν εὐχερῶς εις τὰ ἀνώτερα μέρη τῆς φιάλης, σβέννυται δὲ εν βαθυτέρῳ φέσωμεν αὐτὸ βαθυτερον πρὸς τὸν πυθμένα αὐτῆς' διὸτι αὐτόθι ὡς βαρύτερον τοῦ ἀέρος ὑπάρχει τὸ άνθρακικὸν δὲξὸν. Τοιοῦτοτρόπως δὲ δύναται τις ἀκριβῶς νὰ ὀρίσῃ τὸ σημεῖον, ἐνθα ἄρχεται ή ἀτμοσφαίρα ή ἀκατάλληλος πρὸς καῦσιν και εἰσπνοήν. Ἐὰν εἰσαγάγωμεν πτηνὸν εις τὸ μέρος τούτου τῆς φιάλης ὕα ἐκπνεύσῃ μετ' ὀλίγας στιγμὰς. Διὰ τοῦ πυρεῖου ὡσαύτως δύναται τις νὰ βεβαιωθῇ ὅτι τὸ άνθρακικὸν δὲξὸν μένει ἐπί τινὰ χρόνον εις τὸ βάθος τοῦ ἀγγείου, μὴ διεκφεύγον εις τὸν περὶ αὐτὸ ἀέρα. Τοῦτο δὲ τὸ φαινόμενον συμβαίνει, διὸτι τὸ άνθρακικὸν δὲξὸν κηται ιδιότητα ὄλωσ αὐτῶς ἰδιάζουσιν, τοῦ νὰ είναι βαρύτερον τοῦ ἀέρος' ζυγίζει δ' εν ἰσῳ ὄγκῳ ἀέρος τὸ ἡμίλιον (εν και ἡμισυ). Η ιδιότης αὐτῆ ἀποδεικνύεται και διὰ πειραμάτων περιέργων. Ἐπί παραδείγματος δυνάμεθα νὰ χύσωμεν τὸ ἀέριον τούτου ὡς ὕγρον ἀναστρέφοντες τὸ περιέχον αὐτὸ ἀγγεῖον. Ἐὰν χύσωμεν αὐτὸ ἐπὶ κηρίου ἀνημμένου σβέννυται ή φλόξ, ἐὰν ὡσαύτως πλησιάζωμεν τὰ χεῖλη ἀγγείου πλήρους άνθρακικοῦ δέξου και ἀναστρέψωμεν αὐτὸ εις τὰ χεῖλη ἄλλου πεπληρωμένου ἀέρος, τὸ άνθρακικὸν δὲξὸν τοῦ πρώτου ἀγγείου μεταγγίζεται εις τὸ δεύτερον' και τοῦτο ὡσαύτως εἰσαύτως δια τῆς φλογὸς τοῦ κηρίου, ή διὰ τοῦ τιτανίνου ὕδατος.

Η πυκνότης δὲ τοῦ άνθρακικοῦ δέξου ἀποδεικνύεται διὰ περιέργου ἐπίσης πειράματος. Εἰς

ὄαλιον ἀγγεῖον πλατὺ εἰσάγωμεν εκ τοῦ πυθμένουσ διὰ σωλήνος βεῦμα συνεχῆς άνθρακικοῦ δέξου. Τὸ ἀέριον οὕτως εἰσέρχόμενον ἀποδιώκει μικρὸν κατὰ μικρὸν τὸν ἀέρα τοῦ ἀγγείου και μένει αὐτόθι ἡμερῶν, ὡς ὕγρον. Μετὰ τούτου ρίπτομεν εις τὸ ἀγγεῖον πομπόλυγα ἀάπνωσ πλήρη ἀέρος' ή πομπόλυξ ἄμα ὡς συναντήσῃ τὸ στρώμα τοῦ ἀερίου τούτου, τοῦ πυκνοτέρου τοῦ ἀέρος, ἀναπηδᾷ και μετὰ πολλὰς ταλαντώσεις ἡρεμεῖ ἐπ' αὐτοῦ ὡς πλοῖον φερόμενον ἐπὶ ἀράτου θαλάσσης.

Τὸ άνθρακικὸν δὲξὸν είναι βεβαίως εν των σωμάτων των μάλλον διακεχυμένων εις την φύσιν, και ή μελέτη ἡμῶν αὐτῆ ὕα ἦτο ἀτελής, ἐὰν δὲν ἠθέλωμεν ἀπαριθμῆσαι και τινὰς των περιπτώσεων, των παραγουσῶν αὐτὸ.

Ἐν των φυσικῶν φαινομένων, ἐξ ἐκείνων, ἄτινα διεγείρουσι ζωνῶς την περιέργειαν, είναι ή ὑπαρξίς πηγῶν σταθερῶν άνθρακικοῦ δέξου εις τινὰς τόπους καιόμενος εις χώρας ἠφαιστειογενεῖς. Τόπος δὲ ὑπὸ την ἐποψιν ταύτην ἀξιοσημείωτος είναι τὸ σπήλαιον τοῦ Κυνὸς, καιόμενον εν Ποτζουόλα, παρὰ τῆ Νεαπόλεϊ, ἐπὶ τῆς κλιτύος ὄβου εὐφορωτάτου. Τὸ σπήλαιον τούτου είναι διαμῆτιον ἐσκαμμένον εν τῷ βράχῳ, ἔχον ἔδαφος ἀνώμαλον, συνιστάμενον ἐξ ὕλης γεώδους, μελαίνης, ὕγρης, πάντοτε θερμῆς. Ἐκ τοῦ ἐδάφους τούτου διεκφεύγει άνθρακικὸν ἀέριον, ὑπὸ την μορφήν μικρῶν σφαιρῶν, συροσῶν μεθ' ἑαυτῶν και ποσότητα ὕδατος. Τὸ ἀέριον τούτο διὰ την πυκνότητά αὐτοῦ δὲν ὑψοῦται ἀνω των 60 ἑκατοστῶν τοῦ μέτρου ὑπὲρ την ἐπιφάνειαν τοῦ ἐδάφους, και ῥεῖ πρὸς τὰ ἔξω ὡς ῥυαξ ἀόρατος, δυνάμενος νὰ σβῆσῃ κηρίον μέχρις ἀποστάσεως δύο μέτρων ἀπὸ τῆς εἰσόδου. Οἱ ἄνθρωποι εἰσέρχονται ἀθλασῶς εις τὸ σπήλαιον, διὸτι τὸ ἀέριον δὲν ὑψοῦται ὑπὲρ τὰ γόνατα. Ὁ ἐκεῖ δὲ φύλαξ και ξεναγὸς των ὀδοιπύρων ἐκτελεῖ συνήθως ἐνώπιόν των τὸ ἐξῆς σκληρὸν πείραμα. Λαμβάνει κίνα, οὔτινος δένει τους πόδας και κατακλίνει ἐπὶ τοῦ ἀηλητηριώδους ἐκείνου ἐδάφους. Τὸ ζῶον τότε ὑφίσταται δεινὴν ἀγωνίαν, σπαράσσει και λειποθυμεῖ μετὰ τούτο ὁ κύριός του ἐγείρει αὐτὸ και φέρει ἐκτός τοῦ σπηλαιου εις τὴ ὑπαιθρον, σβίει ἰσχυρῶς και λύει εκ των δεσμῶν, μετ' ὀλίγας στιγμὰς τὸ ζῶον ἐπανέρχεται εις την ζωήν. Μάρτυς αὐτόπτης βεβαίως ὅτι ὁ αὐτὸς κύων ὑφίσταται πρὸ πολλῶν ἐτῶν πολλὰκις την δοκιμασίαν ταύτην' οὔτως ὡστε ὀσάκις βλέπει ζῆνον ἐρχόμενον ῥίξει ὑποκόφως και ὀμοειδῶς ἐξεγείρεται κατ' αὐτοῦ' τούναντίον δὲ μετὰ την ἐπίσκαψιν διὰ κινήσεων μεγάλης χαρᾶς συνοδεύει αὐτὸν ἀπερχόμενον.

Ἀκνειζόμεθα εκ τοῦ Κ. Γεραρδίνου περιγραφῆν, ἀξίαν προσοχῆς, περὶ πηγῆς άνθρακικοῦ δέξου εὐρισκομένης εν τοῖς περιχώροις τῆς λίμνης Λάχερ (Lacche), παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Ῥήνου. Ἐκ

κοιλώματος εκεί χωνοειδοῦς ἐξέρχεται ἀνθρακικὸν ἀέριον καὶ πληροὶ αὐτὸ ὅταν δὲν πνέη ἀνεμος· ἐνίοτε δὲ τὸ κοιλώμα πληροῦται καὶ μέχρι σχεδὸν τοῦ στομίου. Οἱ μύρμηκες, οἱ ἀναζητοῦντες τὴν τροφήν αὐτῶν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ εἰδάφους καὶ τὰ περιπέταμενα ἔντομα θνήσκουσι προσβαλλόμενα ὑπὸ τῶν δηλητηριωδῶν ἀναθυμιάσεων, τὰ δὲ πτώματα αὐτῶν καλύπτουσι τὸ κοιλώμα. Τὰ πτηνὰ βλέποντα τὰ ἔντομα καὶ προσελκόμενα ὑπὸ τῆς ἀπατηλῆς ἐκείνης τροφῆς, τῆς ἐτοιμῆς ἐκεῖ κατακειμένης, καταπίπτουσι εἰς τὸ θανατηφόρον ἐκείνο βάρθρον. Ἐάν δὲ τὰ παρακείμενα δάση δὲν ὑκοῦντο ὑπὸ πολυκρήμων ὑλοτόμων, οἵτινες γνωρίζουσι καλῶς νὰ ἀφελῶνται ἐκ τῆς παγίδος ἐκείνης τῆς φύσεως, πιθανόν ὅτι εἰς τὸ βάρθρον ἐκείνο θὰ εὔρισκον τέρμα βίου ἀλώπακες, ἰκτίδες καὶ ἄλλα ζῷα. Ὅα εἴχμεν δὲ τότε θέαμα προσδοκίῃ περιγραφόμενον ὑπὸ τῶν περιηγητῶν, οἵτινες ἐπεσεφθίσαν τὴν νῆσον Ἰάβαν. Ἐν ταύτῃ ὑπάρχει κοιλάς καλουμένη ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων, εἰς ὅας ἔμποιεῖ τρόμον, θανατηφόρος κοιλάς, διότι ἐξ αὐτῆς φερούσῃ πανταχοῦ βήγματα ἡφαιστειώδους γενέσεως, ἐξέρχονται χειμαρροὶ ἀνθρακικοῦ ὀξέος καὶ πᾶν ζῶον ὄν, ὅπερ εἰσέρχεται εἰς αὐτήν, ἀποθνήσκει· διὸ σκελετοὶ τίγρεων, σκιοῦρων καὶ ἄλλων ζῶων κείνται φύσθην μίτην ἐπὶ τῆς ἀπεράντου ἐκείνης ὀστοθῆκης, ἀνακλιζόμενα μετὰ τῶν σκελετῶν τῶν ὀρνέων, πρὸ πολλῶν αἰώνων ἐνταῦθα συνωστιζόμενοι.

Ἄλλ' αἱ φυσικαὶ αὐταὶ πηγαὶ τοῦ ἀνθρακικοῦ ὀξέος, δὲν διαχέουσι μόναι εἰς τὴν ἀτμοσφαῖραν μεγάλην ποσότητα τοῦ ἀερίου τούτου, ἀλλὰ καὶ ἕτερα αἴτια. Οὕτως ἡ καύσις ὕλων τῶν ἀνθρακώχων οὐσιῶν, ἡ μεταχειριζόμεθα πρὸς θέρμανσιν καὶ φωτισμόν, οἷαι τὰ ξύλα, τὰ ἔλλακα, τὸ κηρίον, τὸ φωταέριον. Τοῦτο δὲ ὡσάντως καταδεικνύεται ἐάν καύσωμεν ἐπὶ τινος σιγμάς μίαν πᾶν οὐσιῶν τούτων ἐντός φιάλης εἴτα δὲ ἐγχύσωμεν τιτάνιον ὕδωρ· πάραυτα θὰ ἴδωμεν ὅτι τὸ ὕδωρ θολοῦται.

Ὁ ἀήρ, ὃν ἐκπνέομεν ἐκ τοῦ στόμου· ἔμειν ἀναπνέοντες, περιέχει ὡσάντως ἀνθρακικὸν ὀξείον. Καὶ τοῦτο ἀποδεικνύεται ἐάν διὰ σωλήνος ἐμφυσώσωμεν ἀέρα ἐκ τῶν πνευμόνων εἰς τιτάνιον ὕδωρ. Ἐπιλογισθὲν ὅτι εἰς ἄνθρωπος παράγει καθ' ἡμέραν ἐν περιίπῳ χιλιόγραμμον (312 δράμ.) ἢ ἡμισυ μέτρον κυβικὸν ἀνθρακικοῦ ὀξέος. Ὁ ἄνθρωπος, ὁ βούς παράγουσι δεκαπλάσιαν ποσότητα.

Ὅντως δὲ ἔξιον θαυμασμοῦ! Τὸ ἀέριον τοῦτο, οὔτινος ἡ παραγωγή εἶναι δεῖγμα ζωῆς, σχηματίζεται ὡσάντως ἀφθότως διὰ τῆς σήφσεως, ἣτις ἐπεταὶ μετὰ θάνατον. Ἴδου δὲ ἡ ἐξήγησις τοῦ φαινομένου τούτου.

Τὸ σῶμα τῶν ζῶων συνίσταται ἀπὸ διάφορα συστατικά μετὰ τῶν ὁποίων πρωτεύει ὁ ἄνθρωπος. Ὅσοις δυνάμεθα νὰ εἰπωμεν ὅτι μέγα μέ-

ρος αὐτοῦ συνίσταται ἐξ ἀνθρακος καιομένου καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ζωῆς, τῶν τροφῶν ἀναπληρουσῶν ἀδιακόπως τὴν ἐκ τῆς καύσεως ταύτης φθοράν. Ὅταν ἄμως ἡ ἔστια αὐτῆς σθεσθῇ, τὸ σῶμα, γενόμενον μάζα ψυχρὰ καὶ ἀκίνητος, ὑφίσταται διὰ τοῦ ἀέρος βραδείαν καύσιν καὶ ὁ περιεχόμενος ἄνθραξ μεταβάλλει εἰς τὴν ἀτμοσφαῖραν ὑπὸ τὴν μορφήν ἀνθρακικοῦ ὀξέος ὡς καὶ ἐκεῖνος ὅστις ἐχρησίμευε πρὸς συντήρησιν τῆς ζωῆς. Τὰ αὐτὰ φαινόμενα παρατηροῦνται ἐν τῇ ἀποσυνθέσει τῶν φυτικῶν οὐσιῶν, τῶν ἀποτελουσῶν ἐν τῶν στοιχείων τῆς κῆπου. Ἐκ τούτων λοιπὸν κατανοοῦμεν τὴν μεγάλην ποσότητα τοῦ ἀνθρακικοῦ ὀξέος τὴν διαχέομένην εἰς τὸν ἀέρα ἐξ ὕλων αὐτῶν τῶν πηγῶν. Ὁ Κ. Βουσσινγκὼλ ὑπελόγησεν ὅτι μόνη ἡ πόλις τῶν Παρισίων παράγει ὅσον ἑκατομμύρια χιλιόγραμμων ἀνθρακικοῦ ὀξέος ἐν δεκατέλει ἡμέραις.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω συμπροκείμενων ἔτι ὁ περιβάλλον ἡμᾶς ἀήρ ἀναγκαίως περιέχει ποσότητα ἀνάλογον ἀνθρακικοῦ ὀξέος ἐν τοῖς συστατικαῖς αὐτοῦ. Τὸ τιτάνιον ὕδωρ καὶ αἰθίς χρησιμεύει πρὸς ἀποδείξιν τῆς ἀληθείας ταύτης, διότι ἐάν ὕδωρ τοιοῦτον μείνη ἐκτεθειμένον ἐπὶ πολὺ εἰς τὸ ὑπαιθρον σχηματίζει ἄρημα εἰς τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ στρώμα λεπτότατον ἐξ ἀνθρακικοῦ τιτάνου. Ἡ παρατήρησις αὕτη, ὀφειλομένη εἰς τὴν Ἠλλάδα, ἐπαναληφθεῖσα εἰς ἕλα τὰ μέρη τῆς γῆς, κατέδειξε τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα.

Τὸ ἀνθρακικὸν ὀξείον, τὸ ἐν τῇ ἀτμοσφαιρᾷ περιεχόμενον, ἔχει ἐν τῇ περιγραφῇ τῆς ἀσθέντου τοιαύτην σπουδαιότητα ὥστε ἔπρεπε νὰ βεβαιωθῇ ἀκριβῶς ἡ ἐν τῷ ἀέρι ὑπαρξίς του. Διὰ τοῦτο δ' ἐμνησίναμεν τὴν λόγον εἰς λεπτομερείας, ὅπως εὐλόγητος καταδείξωμεν τὰ αἴτια τὰ παραγωγικὰ τοῦ ἀερίου τούτου, τοῦ ὁποίου ἡ σπουδὴ συνδέεται ἀναποσπάτως πρὸς τὴν τῶν τιτανόχων ὕλων.

Ἐπισημ. E. Paul Bertrand.

Εἰς Ρωσσοῦς Μυθογράφος

Ὁ Ἰβάν Ἀνδρέγεβιτς Κρυλώφ φέρει τὸ ἐπίσημον τοῦ ῥώσσο Λαφονταίνου. Οἱ μῦθοι αὐτοῦ θεωροῦνται ὡς ἔθνικος τῆς Ῥωσσίας πλοῦτος καὶ ἡ συγκεκριμένη τῆς δημόθους σοφίας αὐτῆς. Θίγουσιν ἀμέσως τὰ πραγματικὰ καὶ ἐνεστῶτα γεγονότα, διαφωτίζουσι τὰ τῆς ἡμέρας ζητήματα, καὶ αὐτὰ τὰ κοινωνικὰ ἢ πολιτικὰ καὶ αὐτὸς ὁ πολιτικὸς ἀνὴρ εὕρισκει ἐν αὐταῖς πολυτίμητον διδασκαλίαν. Ὁ ποιητὴς εἶναι ἀντάξιός τοῦ φιλοσόφου· τὸ ὕψος αὐτοῦ, πλήρες ζωηροτάτων εἰκόνων, φαίνεται ἐμφυχοῦν τὰ ἀντικείμενα καὶ δίδον φωνὴν εἰς τὰ ἄψυχα. Ἡ φύσις ὑπὸ πάσας αὐτῆς τὰς ἐπέψεις θαυμαστικῶς ἐξεικονίζεται. Ὁ διάλογος πλήρης ζωῆς, διαζωγραφεὶ τὰς μυχιαιτάτας τῆς ψυχῆς· κινήσεις καὶ ἀντανάγκῃ πά-

σας τὰς ἀποχρήσεις τοῦ πάθους. Τὸ γόητρον τοῦ ὕψους νέαν προστίθισιν ἀξίαν εἰς τοὺς μύθους αὐτοῦ. Ὁ Κρυλώφ τέλος εἶναι ἡ φιλολογικὴ ἐνσάρκωσις τοῦ ἐθνικοῦ πνεύματος τῆς Ῥωσσίας.

Οὕτω κρίνει ῥώσσο κριτικὸς περὶ τοῦ μεγάλου μυθογράφου τῆς Ῥωσσίας. Ἐάν δὲ δὲν ἦτο ὑπερβολικὴ ἡ κρίσις αὕτη, ὁ Κρυλώφ θὰ ἦτο ἀντάξιός τοῦ ἐπινοήσαντος ῥώσσο Λαφονταίνου, ὑπὸ δὲ τινὰ ἔποψιν θὰ ἦτο καὶ ἀνώτερος αὐτοῦ. Τῶντι ἡ χαρίεσσα τοῦ Λαφονταίνου σάτυρα δὲν στοχάζεται τοσοῦτο ὑψηλὰ· προσπαθεῖ ἐπιχαρίτως τῇ ἐπιφανείᾳ τῶν πραγμάτων, οὐδὲ εἰσδύει εἰς τὰ βάθη τῶν κοινωνικῶν ζητημάτων. Πολλοὶ ἠθέλησαν νὰ παραστήσωσιν αὐτὸν ὡς φιλόσοφον, ὡς πολιτικόν, ὡς μεταρρυθμιστὴν, ἀλλ' ἡ ἀπόδειξις δὲν ἐγένετο. Ὑπολείπεται ὁ ἀφελὴς καὶ ἀπλοῦς νοῦς, ὁ μέγας παῖς, ὁ πονηρὸς μυθολόγος, οὗ τὸ μέγα καὶ μόνον μέλημα εἶναι τὸ καλῶς ἀφηγηθῆαι. Ὁ Κρυλώφ ἔχει προβέσεις φιλοσοφικότητας· οἱ μῦθοι αὐτοῦ στοχάζονται ὑψηλοτέρου καὶ μακροτέρου σκοποῦ· πολλὰκις προσεγγίζουσι πρὸς τὴν πολιτικὴν σάτυραν, πλήττουσι τολμηρῶς τὰς κοινωνικὰς καταχρήσεις. Ἄλλ' ἔχουσι τὸ αὐτὸ θέλημα ἀφελούς χάριτος, παιδικῆς ἀπλότητος καὶ βεβαιότητος, ζῶν τοσοῦτο σύντονον, ὕψος τοσοῦτο ελεύθερον καὶ ἀνεπιτήδευτον, ἰαυρότερα χρώματα; Πρὸς ἀπάντησιν δέον τις ν' ἀναγνῷ ἐπισταμένους τοὺς μύθους αὐτοῦ ὅπως ἐνοήσῃ ποῖοι οἱ θεσμοὶ συγγενείας μεταξὺ τῶν δύο περιχλωσῶν μυθογράφων καὶ κατὰ τί διαφέρουσι.

Ἦλις τοὺς μύθους τοῦ Κρυλώφ μεγάλην ἰδίαν δίδει ἀξίαν ἢ πιστὴ ἀπεικόνισις τῶν ἐθνικῶν ἠθῶν, τὸ βάθος διωρατικῶν καὶ παρατηρητικῶν πνεύμα, ὁ κοινωνικὸς σκοπὸς καὶ ἡ πρόθεσις τοῦ ἀποκαλύψαι τὰς ἀδικίας καὶ καταχρήσεις.

Γεννηθεὶς τῷ 1708 καὶ ἀποθανὼν τῷ 1844, ὁ Κρυλώφ ἐκπροσωπεῖ τὴν μεταβατικὴν ἐκείνην ἐποχὴν, καθ' ἣν ἡ ἀρχαία ἀσιατικὴ καὶ τραπεζικὴ Ῥωσσία μεταμορφουμένη βαθμιαίως εἰσερχεται μετ' οὐ πολλὸν εἰς τὴν χορείαν τοῦ συγχρόνου πολιτισμοῦ. Τὰ ὄπλα τοῦ μύθου καὶ τῆς σατύρας ἐντείνει κατὰ τῶν ἀντιδράσεων τῆς ἀρχαίας κοινωνίας. Δημοσιεύει ἐπιθεώρησιν ἐπιγραφομένην «Ὁ Ἄγγελος τῶν Πνευμάτων», εἰδὸς τι νεκρικῶν διαλόγων. Ἐν τῇ ἐπιθεώρησει ταύτῃ ἀνακαλεῖ ἐκ τῶν τάφων περιδεδεῦς νεκροὺς, οἵτινες μένοντες ὀλίγας ὥρας ἐπὶ τῆς γῆς λέγουσιν ἀληθείας. Δύο ἔτη μετὰ ταῦτα θαρρήσας ἐνταίνει τὰ τῆς σατύρας ἄνευ ἀλληγοριῶν ἐν τῷ θεατρῷ, ἀλλ' ἡ ἀτυνομία καὶ λογοκρασία ἐμποδίζουσι αὐτὴν μετ' ὀλίγον. Ποιεῖται τότε οὐχὶ ἀνεπιτυχῶς δραματικὰ δοκίμια, ἀλλ' ἀναγνῶν τὸν Λαφονταίνου ἀνεύρισκει τὴν ἀληθῆ αὐτοῦ κλίσην. Ὁ μῦθος φαίνεται αὐτῷ ὡς ὁ κρᾶτιστος κύκλος, ἐν ᾧ ὁ ποιητὴς δύναται νὰ

προσβάλλῃ τὰς καταχρήσεις ἐμμέσως καὶ ἀκινδύνως. Ἐκτοτε διαγράφεται τὸ φιλολογικὸν αὐτοῦ γάδιον κατέπιθεται ὅλος εἰς τὴν μυθογραφίαν. Τὰ πρῶτα αὐτοῦ δοκίμια ἔτυχον εὐμενεστάτης ὑποδοχῆς μετ' ὀλίγον οἱ μῦθοι αὐτοῦ ὑπὸ πάντων ἀναγινώσκονται, αἱ ἐκδόσεις αὐτῶν πολλαπλασιάζονται καὶ ἐντὸς ὀλίγων ἐτῶν ὁ Κρυλώφ ἀποβαίνει ὁ ἔθνικος καὶ δημοτικὸς ποιητὴς. Ἡ τόλμη σατυρικῶν τινῶν βελῶν πτοεὶ τὴν λογακρισίαν· ἀλλ' ὁ τσάρος Νικόλαος, καίπερ οὐδόλως ἀνεκτικὸς καὶ τὰ μάλιστα ζήλωτὴς τῶν προνομίων τῆς ἰδίας αὐτοῦ ἐξουσίας, περιπτύσσεται τὸν ποιητὴν ἀνακράζων: «Γράφε πάντοτε, γρηαίέ μου φίλε, γράφε πάντοτε». Ἄλλως δὲ καὶ τὰ παρατολήματα ταῦτα οὐδὲν ἔχουσι τὸ πικρὸν καὶ δριμύ· μᾶλλον ἀποδεικνύουσι τὸν ἔρωτα τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς προόδου ἢ τὸ μίσος τῶν καταχρήσεων. Ὁ σατυρικὸς δὲν φέγει τοὺς ἀνθρώπους, ἀλλὰ τὰ πράγματα· στρέφει τὰ ἔμματα εἰς τὸ μέλλον, οὐδαμῶς ἐξυθρίων τὸ παρελθόν. Ἐν τῇ συνετῇ καὶ δικαίᾳ αὐτοῦ μετριοπαθείᾳ φαίνεται ἐπικαλούμενος τὰ φῶτα καὶ τὴν δικαιοσύνην καὶ αὐτῆς τῆς ἀριστοκρατίας, ἢς τὰ προνόμια προσβάλλει. Ἀποτείνεται εἰς τοὺς ζῶντας ἐκ καταχρήσεων καὶ οἶονε ἐπερωτᾷ αὐτοὺς ἐάν δὲν κρίνωσι καλὸν νὰ καταστραφῶσι τὰ παράσιτα ἐκεῖνα ὄντα· ἐπαγωγὸς καὶ ἐπιτηδεῖα στρατηγικὴ ἦτις λαμβάνει ἐπικούρους αὐτοῦ ἐκείνους, ὧν ὑποσκίπτει τοὺς πύργους. Προσεγγετέ, λέγει τρόπον τινὰ αὐτοῦ, θὰ ταφῆτε ὑπὸ τὰ ἐρείπια, διότι πάντα ταῦτα καταρρέουσι. Πρὸς κλίσινα ἀσφάλειαν καταρρέψωμεν ταῦτα δοῦν.

Ὁ Κρυλώφ ἄρα μεταρρυθμιστὴς ἐστίν, οἷος οὐδέποτε ἐπέψατο γενέσθαι ὁ Λαφονταίνος. Οὐδέποτε λησμονεῖ τὴν ἄνθρωπον καὶ τὴν κοινωνίαν, ὡς ὁ Λαφονταίνος, ὅστις πολλάκις δυσκολεῖται διηγεῖσθαι τὸν μῦθον αὐτοῦ νὰ ἐξαγάγῃ τὴν φυσικὴν πρόσημα. Δὲν ἀρέσκειται, ὡς ἐκεῖνος, εἰς τὸν ἀπλοῦν μῦθον, ἀλλ' ὁ μῦθος αὐτοῦ εἶναι πάντοτε ἀλληγορία. Ἦττον ἀφελῆς καὶ παιδικὸς, δὲν ἀρέσκειται νὰ παράγῃ εἰς μέσον τὰ ζῶα μετὰ τοῦ ἰδίου αὐτῶν χαρακτῆρος καὶ τῶν ἔξων, ἀλλὰ προσωποποιεῖ συνηθέστερον τὰ φαινόμενα τῆς φύσεως, ὡς τὴν χιόνα καὶ τὸν ἀνεμον, ἢ τὰ οἰκιακὰ σκεῦη, τὴν ψήντραν καὶ τὰς βελόνας, τὰ παιδικὰ ἀθύρματα, τὴν πλαγγόνα, τὸ νευρόσπαστον καὶ τὴν μολύβδινον στρατιώτην· παράγει ἐξ αὐτῶν ἐμφυχα ὄντα, τὰ ὁποῖα τίθησιν εἰς ἐπαφὴν μετὰ τοῦ ἀνθρώπου καὶ πρὸ πάντων μετὰ τοῦ παιδός· συνηθέστερον δὲ τίθησιν τὸν ἄνθρωπον ἀπέναντι ἄλλων ἀνθρώπων, ὡς ὁ Λαφονταίνος ἐν τῷ μύθῳ Σωτεῖος καὶ οἰκονομολόγος. Οὕτως ὁ ῥώσσο κριτικὸς μῦθος πλησιάζει μᾶλλον πρὸς τοὺς ἀρχαίους γαλλικοὺς μύθους. Ἐν τῷ μύθῳ ἐπὶ παραδείγματι ὁ Συγγραφεὺς καὶ ὁ κριτικὸς, εἰς ληστής

καὶ εἰς διάσημος συγγραφεὺς φθάνουσιν εἰς τὴν κόλασιν, ἀμφοτέροι δὲ καταδικάζονται, ὁ μὲν ὡς καταχραστὴς τὴν ἰσχὺν τοῦ βραχίονος αὐτοῦ, ὁ δὲ τὴν τοῦ καλάμου τοῦ ὁ συγγραφεὺς νομίζει ὅτι αὐτὸς ἐκ τῶν δύο εἶναι ὁ καλλίτερος κλέπτῃς, ἀλλ' αἱ Ἐρινύες, ἐκ τῶν κεφαλῶν τῶν ὁποίων ἀνορθοῦνται ὄφεις, κράζουσιν εἰς τὸ οὖς αὐτοῦ· «Διὰ τὸν ἄλλον πυρὰ φαινή καὶ ἔφσεις ταχεῖα, διὰ σὲ δὲ βραδεῖα καὶ ἀτελεύτητος τιμωρία! Ὁ ἄλλος μόνον ἐπὶ ζωῆς του ἔβλαψεν, ἐνῶ σὺ ἐνέγυες ἐν τοῖς συγγράμμασί σου λεπτόν καὶ διαρκὲς δηλητήριον! Σὺ διέφθειρας ὀλόκληρον κράτος καὶ σὺν τῇ μελλούσῃ γενεᾷ καὶ τὰς μελλούσας!»

Μετὰ τὸ πρὸς τοὺς συγγραφεῖς διδόμενον μάθημα ἔρχεται ὁ Κρυλὼφ εἰς τοὺς βόσσους ἀνθυπάτους τοῦ διοικοῦντος τὰ ἀπώτατα μέρη τῆς ῥωσικῆς αὐτοκρατορίας. «Ἄνω ὁ ὕψος, μακρὰν δὲ ὁ τῶν τῶν», λέγει ῥωσικῆ παροιμία, ὁ δὲ Κρυλὼφ καὶ πάλιν μεταφέρει ἡμᾶς εἰς τὴν κόλασιν. Ἀφικνεῖται ἐκεῖ εἰς σατράπης τοῦ βασιλέως τῆς Περσίας. «Ἢ ἔκαμες εἰς τὴν ἐπάνω κόσμον; τὸν ἐρωτᾷ. «Φεῦ! ἀποκρίνεται ὁ σατράπης, κακὴ ἦτο ἡ ὑγεία μου καὶ δὲν ἐδυνήθη ν' ἀσχοληθῶ περὶ τῶν ὑποθέσεων τῆς ἐπαρχίας μου». Βίς τὴν ἀπάντησιν ταύτην οἱ κριταὶ πέμπουσιν αὐτὸν εὐθὺς εἰς τὸν παράδεισον. Βλέπει τις τὴν ἐννοίαν τῆς σαφούς ταύτης ἀλληγορίας. Ὁ Κρυλὼφ πολλὰ καὶ ἄλλοι ἐπολέμησε τὴν προσωπικὴν ἐξουσίαν, ἀλλαχοῦ δὲ ἐπιτίπτει κατὰ τῶν καταχρήσεων τῆς δικαστικῆς ἐργασίας, καὶ ὑπὸ τὰ χαρακτηριστικὰ ἀλώπεκος ἐναγούσης ποτάμιον λάθρακα, ὅστις εἶναι ὁ προμηθευτὴς αὐτῆ ἰχθύων, καὶ καταδικάζουσι αὐτὸν νὰ ῥιφθῆ εἰς τὸ ὕδωρ, διότι ἔκτακτος τιμωρία ἀπαιτεῖται κατὰ τοῦ ληστοῦ τούτου, δεικνύει ἡμῖν τὸν εἰς τὴν διαφορὰν ἐπιδεκτικὴν δικαστὴν ἀλλαχοῦ παρουσιάζει ἡμῖν εὐγενεῖς, νομίζοντας ὅτι ὡς ἐκ τῆς καταγωγῆς αὐτῶν ἀπαλλάσσονται τοῦ εἶναι ὀφελίμοι ἄνθρωποι.

Κατὰ τὸ μέγξ τῆς ἐν Ῥωσίᾳ δουλείας ζήτημα ὁ Κρυλὼφ ἐτάχθη ὑπὲρ τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς φιλανθρωπίας, τοῦτο δὲ ἀπῆται ὁ ἄρβρος, γενόμενος ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ αὐτοκράτορος Νικολάου. Ἐνταῦθα παρουσιάζει ἡμῖν ἀηδόνες, ἀλλ' αἰχμαλώτους ἐν κλωβῶν ἄδουσι τὰ δύο μοῖρα ταῦτα πτηνὰ, ἐλπίζοντα νὰ κάμψωσι τὸν δεσμοφύλακα αὐτῶν ἀλλὰ φεῦ! ὅσον ἄδουσι ταῦτα, τοσοῦτο ἐκείνος ἤδεται ἐκ τῶν ἄσμάτων αὐτῶν, ἡμιστὰ δὲ σκέπτεται ν' ἀπολύσῃ αὐτά. Τοιοῦτοτρόπως καὶ ὁ λαὸς ἐργάζεται, ὡς περ ἄδουσι αἱ ἀηδόνες ἀλλ' ὅσον περισσότερο ἐργάζεται, τοσοῦτον ὀλιγώτερον αἱ ἐκ τῆς ἐργασίας του ὠφελοῦμενοι θὰ θελήσωσι νὰ στερηθῶσιν οὗς δρέπουσι καρπούς. Ἀλλαχοῦ παριστάνει φύλλα μεγάλης δρυός, ὅ-

περὶ φανὰ ἐπὶ τῆ ὅτι ἀποτελοῦσι τῆς κοιλάδος τὸν κόσμον, συναγείροντα τοὺς ποιμένας ὑπὸ τὴν σκιὰν αὐτῶν καὶ τὰς θωπέας τοῦ ζεφύρου δεγόμενα. Φωνὴ ἀκούεται κάτωθεν· «Καὶ ἡμεῖς; Μήτοι τέλεον λησμενοῦσιν ἡμᾶς;» Ἦν φωνὴν ταύτην βάλλουσιν αἱ ῥίζιαι, αἱ τὸν χυμὸν καὶ τὴν ζωὴν παρέχουσαι· ἀλλ' ἐπειδὴ σκοτεινὸν αὐτῶν τὸ ἔργον, οὐδεὶς προσέγει εἰς τοῦτο, ἔπεμβαίνει τότε ὁ ποιητὴς καὶ ὑπὲρ τοῦ ἀγῶνος αὐτῶν συνηγορεῖ· αἰρεῖ εὐγλωττον ὑπὲρ τῶν καταδυναστευομένων διαμαρτύρησιν, καὶ ἡ φωνὴ αὐτοῦ ἀκούεται.

Ἰδοὺ τίνων ἕνεκα λόγων πλὴν τῆς ποιητικῆς λαμπρηδόνος καὶ τῆς ἀρετῆς τὸ ἔργον τοῦ Κρυλὼφ τοσοῦτον δημῶδες τυγχάνει ἐν Ῥωσίᾳ. Ὁ Κρυλὼφ ἠρμήνευσεν ἐν εἰκόσιν αἰσθηταῖς, ἐκείνο ὑπὲρ συγκεχυμένων· ἐταράσσετο ἐν ταῖς καρδίαις πάντων· κατέδειξε τὰς καταχρήσεις καὶ τὰς ἀδικίας γεγενημένας κοινωνίας, κατασταλείσας ὑπὸ τῆς ἐνργείας τῶν ἐμμέσων τούτων μαθημάτων.

ΑΙΠΘΕΙΑΙ

*. Κερδίζομεν τὰς συμπαιδείας τῶν ἀνθρώπων, λαμβάνοντας αὐτοὺς οὐχὶ ὅποιοι εἶνε πραγματικῶς, ἀλλ' ὅποιοι ἐπιθυμοῦσι νὰ φαίνωνται. Θέλει καταστῆ ἔχθρὸς ἡμῶν ὁ ἐννοήσας ὅτι τὸν ἐμνηστεύσαμεν.

*. Λυπηρὸν καὶ ἀνόητον τὸ ἐκλαμβάνειν τὰς χιμαίρας ὡς πραγματικότητας· ἀλλ' εὐτυχὲς καὶ συνετὸν τὸ θεωρεῖν τὰς πραγματικότητας ὡς χιμαίρας.

«Ὁ «Ῥωσικὸς κόσμος» ἐδημοσίευσεν γαλλιστὶ τὸ ἐξῆς λογοπαίγνιον, ὑπὲρ καὶ ἡμεῖς γαλλιστὶ καταχωροῦμεν, διὰ τὸ ἀδύνατον τῆς μεταφράσεως:

«Ἐν τῇ παλαιῇ τοῦ Δολμπαζαῖς ὑπάρχει χρησιμολόγος τις ἡχῶν, ἣν οἱ Σουλτάνοι συμβουλεύονται ἐν στιγμαῖς ὑπερτάτου κινδύνου. Τοῦτο ἐπ' ἐργάτων ἔπραξε καὶ ὁ Ἀβδὸνλ Χαμίδ.

— L'Angleterre! ἀνεβόητην—Erre! ἀπρίνατο ἡ ἡχῶ.

— Les Autrichiens!—Chiens!

— La Prusse!—Russe!

— Mes pachas!—Achats!

— Et Suleyman!—Ment!

— Mais j'ai Monkhtar—Tard!

— Qu'ai je pour payer les milliards—Liard!

Ἡρώτησάν τινά ποτε, τίς ἡ διαφορὰ μεταξὺ τῶν ἀγαλμάτων καὶ τῶν μεγάλων ὑποκειμένων ἐνδὸς τόπου· «Ὅσον πλησιάζει τις πρὸς τὰ ἀγάλματα, ἀπεκρίθη ἐκεῖνος, τῷ φαίνονται μεγαλύτερα, ὅσον δὲ τις πλησιάζει τοὺς μεγάλους, τῷ φαίνονται μικρότερα».

ΛΟΓΟΝΤΕΣ—ΥΠΟΜΕΤΕΣ—ΑΝΕΡΓΗΤΕΣ—ΟΜΟΙΟΝ ΤΑΙΣ ΠΑΡΑΚΑΛΗΣΕΩΣ